

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 12 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om informasjonstilgang m.m.
for det uavhengige utvalget som skal
evaluere myndighetenes håndtering
av covid-19-pandemien samlet sett,
og i tillegg evaluere omikronhåndteringen
i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022
(Koronautvalget), og endringer
i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	7	Utvalgets taushetsplikt og adgang til å formidle opplysninger	25
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7	7.1	Forslaget i høringsnotatet	25
2.1	Oppnevningen av Koronautvalget	7	7.2	Høringsinstansenes syn	25
2.2	Forholdet mellom Koronakommisjonen og Koronautvalget ...	7	7.3	Departementets vurderinger	26
2.3	Utvalgets behov for opplysninger	8	7.3.1	Hvilken taushetsplikt som skal gjelde	26
2.4	Høringen	8	7.3.2	Plikt til å avverge straffbare forhold, opplysningsplikt til barnevernet m.m.	26
3	Gjeldende rett	11	7.3.3	Taushetspliktens varighet	26
3.1	Innledning	11	7.3.4	Straffansvar for brudd på taushetsplikten	27
3.2	Taushetsplikt – generelle utgangspunkter	11	7.3.5	Annen bruk av taushetsbelagte opplysninger	27
3.3	Forvaltningsloven	11	7.3.6	Presentasjon av materialet	27
3.4	Offentleglova	12	7.3.7	Behandling av klager etter offentliglova	28
3.5	Personvernforordningen og personopplysningsloven	13	8	Behandling av personopplysninger	29
3.6	Arkivregelverket	14	8.1	Forslaget i høringsnotatet	29
3.7	Rundskriv G-48/75 Regler for granskingskommisjoner	15	8.2	Høringsinstansenes syn	30
3.8	Grunnloven og menneskerettighetene	15	8.3	Departementets vurdering	31
3.8.1	Innledning	15	9	Forbud mot bruk av opplysninger som bevis i senere saker	34
3.8.2	Retten til respekt for privatliv	15	9.1	Forslaget i høringsnotatet	34
3.8.3	Tilbakevirkende kraft	16	9.2	Høringsinstansenes syn	34
4	Behovet for lovregulering	17	9.3	Departementets vurderinger	35
4.1	Forslaget i høringsnotatet	17	10	Arkivering, arkivavgrensning og kassasjon	36
4.2	Høringsinstansenes syn	18	10.1	Forslaget i høringsnotatet	36
4.3	Departementets vurderinger	18	10.2	Høringsinstansenes syn	36
5	Lovens formål	19	10.3	Departementets vurderinger	37
5.1	Forslaget i høringsnotatet	19	11	Tidsavgrensning for deler av loven	38
5.2	Høringsinstansenes syn	19	11.1	Forslaget i høringsnotatet	38
5.3	Departementets vurderinger	19	11.2	Høringsinstansenes syn	38
6	Adgangen til å gi opplysninger til utvalget	20	11.3	Departementets vurderinger	38
6.1	Forslaget i høringsnotatet	20	12	Forholdet til Grunnloven og menneskerettighetene	39
6.2	Høringsinstansenes syn	21	12.1	Grunnloven § 102 m.m.	39
6.3	Departementets vurderinger	22	12.1.1	Omtalen i høringsnotatet	39
6.3.1	Taushetsplikten for helsepersonell	22	12.1.2	Høringsinstansenes syn	39
6.3.2	Nødvendighetskriteriet	22	12.1.3	Departementets vurderinger	40
6.3.3	Spørsmålet om det skal gis opplysninger til utvalget	23	12.2	Grunnloven § 97	40
6.3.4	Lovforslaget og arbeidsgivers styringsrett	24			
6.3.5	Tilgangen til gradert informasjon ...	24			

12.2.1	Omtalen i høringsnotatet	40	Forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)	49
12.2.2	Høringsinstansenes syn	41		
12.2.3	Departementets vurderinger	41		
13	Lovens virkeområde på Svalbard og Jan Mayen	42		
14	Endringer i voldserstatningsloven	43		
15	Økonomiske og administrative konsekvenser	44		
16	Merknader til de enkelte bestemmelsene	45		

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDPARTEMENT

Prop. 12 L

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om informasjonstilgang m.m.
for det uavhengige utvalget som skal
evaluere myndighetenes håndtering
av covid-19-pandemien samlet sett,
og i tillegg evaluere omikronhåndteringen
i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022
(Koronautvalget), og endringer
i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 11. november 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Justis- og beredskapsdepartementet fremmer med dette et forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for et utvalg som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget). Koronautvalget ble oppnevnt av Regjeringen 29. april 2022. Hensikten er å få en grundig og helhetlig gjennomgang og evaluering av myndighetenes håndtering av pandemien samlet sett,

også omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022.

Loven skal gi Koronautvalget tilgang til informasjon som er nødvendig for at utvalget skal kunne utføre sine oppgaver på en best mulig måte. Forslaget inneholder blant annet regler om informasjonstilgang, taushetsplikt, rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger for utvalget og forbud mot at opplysninger utvalget mottar, kan brukes som bevis i senere rettssaker.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Det foreslås ikke at det skal gjelde noen opplysningsplikt overfor utvalget.

I lovforslaget er det lagt vekt både på å ivareta enkeltindividets personvern og andre hensyn som begrunner at informasjon kan være underlagt taushetsplikt, og å sikre at utvalget skal kunne utføre arbeidet på en funksjonell og effektiv måte.

Lovforslaget er utformet etter mal av lov 4. desember 2020 nr. 136 om informasjonstilgang m.m. for den uavhengige kommisjonen som skal gjennomgå og evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien i Norge (Korona-kommisjonen), men tilpasset til Koronautvalgets arbeid og mandat.

Lovforslaget omfatter også et forslag til endringer i lov 17. juni 2022 nr. 57 om erstatning fra staten til voldsutsatte (voldserstatningsloven). Bakgrunnen for dette er at det i forbindelse med stortingsbehandlingen av ny voldserstatningslov ble truffet et anmodningsvedtak (vedtak nr. 589) der Stortinget ba regjeringen fastsette i forskrift at det ikke skal løpe forsinkelsesrenter på statens regresskrav mens skadevolderen soner alminnelig fengselsstraff. For å kunne følge opp anmodningsvedtaket er det behov for en hjemmel i voldserstatningsloven til å gi slik forskrift.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Oppnevningen av Koronautvalget

Regjeringen oppnevnte 29. april 2022 et uavhengig utvalg som skal gjennomgå og trekke lærdom fra covid-19-utbruddet i Norge (Koronautvalget). Utvalget ledes av tidligere sentralbanksjef Øystein Olsen.

Utvalgets mandat, som beskriver bakgrunnen for oppnevningen av utvalget, lyder slik:

«Regjeringen nedsetter et bredt sammensatt utvalg med fagekspertise og representasjon fra partene i arbeidslivet for å få en samlet evaluering av pandemihåndteringen i Norge.

Utvalget skal gi en overordnet vurdering av norske myndigheters samlede håndtering av pandemien fra februar/mars 2020 til det tidspunkt utvalget avslutter sitt arbeid. Denne vurderingen bør særlig fokusere på:

1. En samlet vurdering av balansen mellom iverksatte tiltak og tiltaksbyrde, herunder samfunnsøkonomiske effekter.
2. Regjeringenes informasjonshåndtering, herunder en vurdering av graden av offentliggjøring av underlagsmateriale.
3. Beslutningsgrunnlag:
 1. En vurdering av bruken av scenarier/modelleringer som beslutningsverktøy i krise, herunder kommunikasjonen til offentligheten om resultatene fra modelleringene.
 2. Forholdet mellom faglige råd og politiske beslutninger.
4. Forholdet mellom regjering og Storting under pandemien.
5. Samvirke, kommunikasjon og krisehåndtering på tvers av forvaltningsnivåene stat og kommune.
6. Spesialist- og kommunehelsetjenestens kapasitet og omstillingsevne i møte med en større krise.
7. Psykososial beredskap og iverksatte tiltak for å ivareta sårbare grupper.
8. En internasjonal sammenligning av norske myndigheters håndtering med andre lands håndtering, der det kan være relevant å

sammenlikne Norge med andre land. I sammenligningen skal utfallskriterier vurderes og sammenlignes. Utvalget skal som et minimum foreta en sammenlikning med Sverige og Finland, men også andre land kan inngå i sammenlikningen dersom utvalget finner dette formålstjenlig.

I den overordnede vurderingen bør utvalget se hen til de to delrapportene fra Koronakommisjonen.

I tillegg skal utvalget vurdere håndteringen av omikronvarianten i perioden 1. november 2021 til 1. mai 2022 spesielt. Her skal utvalget kartlegge relevante sider ved håndteringen av en ny virusvariant, herunder de faglige innspillene og beslutningene som regjeringen har fattet.

Utvalget skal fremme forslag om tiltak den mener er nødvendige for å få en bedre fremtidig beredskap og krisehåndtering. Utvalget skal så langt den finner det formålstjenlig, søke å prioritere sine forslag.

Utvalget står fritt til å vurdere andre forhold enn de ovenfor nevnte dersom det mener det er behov for det.

Utvalget skal foreta de undersøkelser og innhente de opplysninger som er nødvendige for å belyse sakskomplekset.

Regjeringen vil fremme et lovforslag som vil gi utvalget tilgang til dokumenter som inneholder taushetsbelagte opplysninger.

Utvalget skal være uavhengig i sitt arbeid.

Utvalget skal avgi rapport til statsministeren innen utgangen av mai 2023. Dersom pandemien utvikler seg slik at det igjen blir nødvendig med statlige tiltak, vil regjeringen kunne be utvalget om å forlenge sin evaluering. Utvalget må være forberedt på dette.»

2.2 Forholdet mellom Koronakommisjonen og Koronautvalget

Koronautvalget vil gjennomføre det som blir den tredje delen av vurderingene av norske myndig-

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

heters håndtering av koronapandemien. De to første delene stod Koronakommisjonen for. Kommisjonen ble oppnevnt av regjeringen Solberg i april 2020 for å foreta en grundig og helhetlig gjennomgang og evaluering av myndighetenes håndtering av pandemien. Kommisjonen leverte i april 2021 sin første rapport, NOU 2021: 6 *Myndighetenes håndtering av koronapandemien – Rapport fra Koronakommisjonen*. Ved overlevering av den første rapporten ble det besluttet at kommisjonen skulle fortsette arbeidet. Sekretariatet ble skiftet ut, og kommisjonsleder Stener Kvinnsland gikk ut og ble erstattet av kommisjonsmedlem Egil Matsen. Kommisjonens videre arbeid fortsatte etter det samme mandatet, men kommisjonen ble i tillegg bedt om å se særskilt på problemstillinger knyttet til bl.a. anskaffelser og utrulling av vaksiner og sengekapasitet og intensivberedskap.

Som en følge av omfanget av kommisjonens arbeid, besluttet den i juni 2021 å sette en slutt-dato for hvilke myndighetstiltak som ble undersøkt. Datoen ble satt til 31. oktober 2021, men kommisjonen så likevel på konsekvenser av tiltakene og pandemien også etter dette tidspunktet, og den behandlet alt av dokumenter, rapporter og opplysninger den mottok fortløpende fram til leveringstidspunktet. Koronakommisjonen fremmet i april 2022 sin andre rapport, NOU 2022: 5 *Myndighetenes håndtering av koronapandemien – del 2 – Rapport fra Koronakommisjonen*. Med det ble Koronakommisjonens arbeid avsluttet, og kommisjonen ble lagt ned.

Ved sluttpunktet for Koronakommisjonens undersøkelser, 31. oktober 2021, var ikke pandemien over. Samtidig hadde regjeringen Støre nettopp tiltrådt. Det ble klart at også den resterende delen av myndighetenes håndtering av pandemien burde evalueres. Derfor ble Koronautvalget nedsatt av regjeringen Støre i april 2022. Dette var et nytt utvalg med nye medlemmer, eget mandat og eget sekretariat. Utvalget skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg vurdere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022. Mandatet framgår ovenfor. Utvalgets arbeid skal være ferdig innen utgangen av mai 2023.

2.3 Utvalgets behov for opplysninger

For å kunne utføre sitt oppdrag, vil utvalget ha behov for informasjon som kan omfatte taushetsbelagte opplysninger, og det er derfor nødvendig å fastsette regler om informasjonstilgang for utvalget, hvilke taushetspliktreger som skal gjelde

for utvalget, og rettsgrunnlaget for utvalgets behandling av personopplysninger. Departementet viser til de nærmere drøftelsene om dette nedenfor.

Ved kongelig resolusjon 6. mai 2022 er det gitt en instruks som etter første ledd første punktum pålegger «enhver som utfører arbeid for et forvaltningsorgan underlagt Kongens instruksjonsmyndighet», å gi «utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien den informasjon som er nødvendig for at utvalget kan utføre sitt arbeid i henhold til mandat fastsatt i kongelig resolusjon 29. april 2022.» Dette omfatter statsansatte og embetsmenn i departementene, Statsministerens kontor og underliggende etater underlagt Kongens instruksjonsmyndighet. Instruksjonen omfatter også medlemmer av politisk ledelse i departementene og ved Statsministerens kontor.

Etter instruksjonen første ledd andre punktum omfatter ikke plikten «opplysninger som er underlagt lovpålagt taushetsplikt med mindre det foreligger lovhjemmel for utlevering». Det følger videre av andre ledd første punktum at instruksjonen «innebærer en plikt til å gi utvalget faktiske opplysninger om forhold som faller inn under utvalgets mandat», og av andre ledd andre punktum at plikten «inntreffer først på oppfordring av utvalget». Instruksjonen medfører således ikke noen aktiv opplysningsplikt overfor utvalget. Verken instruksjonen eller foredraget til denne omtaler særskilt forholdet til avtalefestet taushetsplikt. Departementet legger likevel til grunn at forklaringsplikten etter instruksjonen skal sette en eventuell avtalefestet taushetsplikt til side.

2.4 Høringen

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 11. oktober 2022 et høringsnotat om forslag til lov om informasjonstilgang mv. for Koronautvalget på høring.

Høringsfristen var 14. oktober 2022. For at Koronautvalget skal kunne utføre arbeidet sitt innen de fastsatte fristene, ble det vurdert som nødvendig å fravike de alminnelige reglene som ellers gjelder for høringsfrister. Som en følge av feil ved utsendelsen av høringsnotatet, ble notatet ikke sendt til i alt 169 høringsinstanser. Høringsnotatet ble derfor sendt til disse 19. oktober 2022 med høringsfrist 25. oktober 2022.

Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)	Statens vegvesen – Vegdirektoratet
Arbeidstilsynet	Statistisk sentralbyrå (SSB)
Arkivverket	Statsadvokatembetene
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)	Statsforvalterne
Barneombudet	Sysseimesteren på Svalbard
Datatilsynet	Tolldirektoratet
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon – DSS	Utdanningsdirektoratet
Digitaliseringsdirektoratet	Utlendingsdirektoratet (UDI)
Direktoratet for e-helse	Utlendingsnemnda (UNE)
Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)	Valgdirektoratet
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo
Domstoladministrasjonen	Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen
Finanstilsynet	Det juridiske fakultet ved Universitetet i Tromsø
Folkehelseinstituttet (FHI)	Statlige høyskoler
Forbrukertilsynet	Universitetene
Helsedirektoratet	Høyesterett
Husbanken	Jordskifterettene
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	Lagmannsrettene
Jernbanedirektoratet	Tingrettene
Kriminalomsorgsdirektoratet	Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)
KRIPOS	Riksrevisjonen
Kulturrådet	Sametinget
Kystverket	Sivilombudet
Landbruksdirektoratet	Fylkeskommunene
Likestillings- og diskrimineringsombudet	Kommunene
Lotteri- og stiftelsestilsynet	Avinor AS
Luftfartstilsynet	De regionale helseforetakene
Mattilsynet	NRK AS
Medietilsynet	Ruter AS
Miljødirektoratet	Vygruppen AS
Nasjonale kommunikasjonsmyndighet (Nkom)	Akademikerne
Nasjonale sikkerhetsmyndighet	Amnesty International Norge
Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage)	Arbeidsgiverforeningen Spekter
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	Delta
Norsk pasientskadeerstatning	Den Norske Advokatforening
Oljedirektoratet	Den norske dommerforening
Pasient- og brukerombudene	Den norske legeforening
Personvernemnda	Den norske revisorforening
Politidirektoratet (POD)	Den norske tannlegeforening
Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	Fagforbundet
Regelrådet	Fellesorganisasjonen (FO)
Regjeringsadvokaten	Finans Norge
Riksadvokaten	Hovedorganisasjonen Virke
Riksantikvaren	KS – kommunesektorens organisasjon
Sekretariatet for konfliktrådene	Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Sivil klareringsmyndighet	Mediebedriftenes Landsforening
Skattedirektoratet	Nasjonalforeningen for folkehelsen
Statens helsetilsyn	NITO
Statens jernbanetilsyn	
Statens legemiddelverk	
Statens sivilrettsforvaltning	

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Norges Hytteforbund
Norges Juristforbund
Norsk Hyttelag
Norsk Journalistlag
Norsk Pasientforening
Norsk Presseforbund
Norsk Psykologforening
Norsk Redaktørforening
Norsk Sykepleierforbund
Norsk-svensk handelskammer
Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
Pensjonistforbundet
Private høyskoler
Pårørendealliansen
Pårørendesenteret
SMB Norge
TV 2 AS
Unio
Verdipapirfondenes Forening
Verdipapirforetakenes Forbund
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)

Høringen ble også lagt ut på regjeringens nettsider, hvor det ble gjort oppmerksom på at høringer er åpne, og at alle kan sende innspill.

Departementet har mottatt høringsuttalelser med realitetsmerknader fra følgende instanser:

Arkivverket
Datatilsynet
Helsedirektoratet
Politidirektoratet
Utlendingsdirektoratet (UDI)

Nesodden kommune

Den norske legeforening
Mediebedriftenes landsforening, Norsk redaktørforening, Norsk journalistlag og Norsk presseforbund (felles uttalelse)
Norsk Forbund for Utviklingshemmede
TV 2 AS
UNIO
Morten Walløe Tvedt (førsteamanuensis i juss ved Høgskolen i Innlandet)

Følgende instanser meddelte at de ikke hadde merknader til forslagene:

Forsvarsdepartementet
Kommunal- og distriktsdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Landbruksdepartementet
Samferdselsdepartementet

Helsedirektoratet

Farma Norge

I tillegg har Høyesterett og Borgarting lagmannsrett sagt at de ikke avgir høringsuttalelse.

Det innkom i tillegg 356 hørings svar fra privatpersoner og anonyme. Mange av disse tar opp andre spørsmål enn det høringsforslaget gjaldt, blant annet er mange generelt negative til myndighetenes håndtering av pandemien.

Det har også kommet inn 28 hørings svar hvor det ikke går fram noe tekst. Her er det uklart hva som ligger bak, og departementet går ikke nærmere inn på disse svarene.

3 Gjeldende rett

3.1 Innledning

Utvalg oppnevnt av det offentlige regnes som forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 1 andre punktum, og vil i utgangspunktet omfattes av lov- og regelverket som gjelder for forvaltningsorganer generelt. Dette innebærer blant annet at lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) og lov om arkiv (arkivlova) kapittel II vil komme til anvendelse. Utvalget vil i sitt arbeid behandle opplysninger som omfattes av personopplysningsloven, og dermed være underlagt kravene til behandling av personopplysninger.

For å kunne utføre sitt oppdrag, vil utvalget ha behov for tilgang til opplysninger fra andre forvaltningsorganer som har behandlet saker dekket av utvalgets mandat. I hvilken grad offentlige kommisjoner og utvalg kan få tilgang til taushetsbelagte opplysninger fra andre offentlige myndigheter, vil særlig avhenge av hvilke opplysninger det er aktuelt å innhente, og hvilken taushetsplikt som gjelder for de som utfører arbeid eller tjeneste for det aktuelle forvaltningsorganet. Videre kan også andre personer være underlagt taushetsplikt som begrenser deres adgang til å meddele opplysninger til utvalget.

3.2 Taushetsplikt – generelle utgangspunkter

Den generelle forvaltningsmessige taushetsplikten er regulert i forvaltningsloven §§ 13 flg., og den gjelder i utgangspunktet for alle som utfører «tjeneste eller arbeid» for et forvaltningsorgan. Innenfor enkelte forvaltningsområder gjelder en noe utvidet eller strengere taushetsplikt enn det som følger av de generelle bestemmelsene i forvaltningsloven. Dette omfatter for eksempel barnevernet, jf. barnevernloven § 6-7 andre ledd, og sosiale tjenester innenfor arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. sosialtjenesteloven § 44 andre ledd.

Profesjonsbestemt (eller yrkesmessig) taushetsplikt er en særskilt taushetsplikt for visse yrkes-

utøvere, innholdsmessig gjerne strengere enn det som følger av bestemmelsene i forvaltningsloven. Den profesjonsbestemte taushetsplikten følger til dels av særlovgivning som gjelder for bestemte yrkesgrupper. Blant annet er helsepersonell, ansatte i finans- og verdipapirforetak, eiendomsめglere og ansatte ved familievernkontorer undergitt slik særskilt taushetsplikt, jf. helsepersonelloven §§ 21 flg., verdipapirhandeloven § 10-5, finansforetaksloven § 9-6 og eiendomsmeglingsloven § 3-6. For enkelte andre grupper, som prester, forstandere i trossamfunn og advokater, følger det forutsetningsvis av straffeloven § 211, straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5 at det gjelder en profesjonsbasert taushetsplikt, men denne taushetsplikten er ikke nærmere lovfestet. Advokaters taushetsplikt er nå lovfestet i den nye advokatloven, men denne har ennå ikke trådt i kraft.

3.3 Forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder all virksomhet som drives av forvaltningsorganer, når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov, jf. forvaltningsloven § 1. Utgangspunktet er dermed at forvaltningsloven gjelder for offentlig nedsatte kommisjoner. Dette omfatter som nevnt blant annet forvaltningsloven §§ 13 til 13 g, som omhandler regler om taushetsplikt og begrensninger i taushetsplikten.

Det følger av forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1 at enhver som utfører «tjeneste eller arbeid» for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det vedkommende i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om «noens personlige forhold», og av § 13 første ledd nr. 2 at det samme gjelder for opplysninger om «tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår».

Opplysninger om fødested, fødselsdato og personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke,

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

bopel og arbeidssted regnes i utgangspunktet ikke som «noens personlige forhold», jf. forvaltningsloven § 13 andre ledd. Dersom slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige, er de likevel underlagt taushetsplikt.

Forvaltningsloven §§ 13 a og 13 b inneholder unntak og begrensninger i taushetsplikten som gir forvaltningsorganer adgang til å formidle opplysninger. Her nevnes bare de bestemmelsene som antas å kunne være aktuelle for utvalget.

Forvaltningsloven § 13 a nr. 1 åpner for at opplysninger formidles når det foreligger samtykke fra den eller de taushetsplikten skal beskytte. Et slikt samtykke skal være informert og frivillig, og det kan når som helst trekkes tilbake. Etter § 13 a nr. 2 er ikke taushetsplikt til hinder for opplysninger gis i statistisk form, eller ved at individualiserende kjennetegn utelates, men i slike tilfeller foreligger det egentlig ingen taushetsplikt. § 13 a nr. 3 sier at opplysninger kan brukes når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig. Eksemplene i loven, som er de praktisk viktigste, er at opplysningene er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelige andre steder.

Forvaltningsloven § 13 b første ledd inneholder unntak og begrensninger som er begrunnet i ulike private eller offentlige interesser. Taushetsplikten er blant annet ikke til hinder for

- at opplysninger formidles til de som er parter i saken (nr. 1).
- at opplysninger brukes for å oppnå det formålet de er gitt eller innhentet for, som saksforberedelse, avgjørelse, oppfølging og kontroll (nr. 2).
- at opplysningene brukes for statistisk bearbeiding, utrednings- og planleggingsoppgaver, eller i forbindelse med revisjon eller annen form for kontroll med forvaltningen (nr. 4).
- at forvaltningsorganet gir andre forvaltningsorganer opplysninger om en persons forbindelse med organet og om avgjørelser som er truffet, og ellers slike opplysninger som det er nødvendig å gi for å fremme avgiverorganets oppgaver etter lov, instruks eller oppnevningssgrunnlag (nr. 5).
- at forvaltningsorganet anmelder eller gir opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet, når det finnes ønskelig av allmenne omsyn eller forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver (nr. 6).

Etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e er en «part» en person som en avgjørelse retter seg mot, eller som saken ellers direkte gjelder. Formålet med utvalgets arbeid er systemgransking, og arbeidet vil ikke rette seg mot eller direkte gjelde bestemte personer. Utvalget skal avgi en sluttrapport hvor ingen ikke-anonymiserte personopplysninger vil gjengis. Departementet ser det derfor lite aktuelt at noen vil få partsstatus overfor utvalget.

Det følger av forvaltningsloven § 13 c første ledd at forvaltningsorganet skal sørge for at taushetsplikten blir kjent for den det gjelder, og at organet kan kreve at vedkommende underskriver taushetserklæring. Det framgår av tredje ledd andre punktum at taushetsplikten som hovedregel bortfaller etter 60 år.

Forvaltningsloven § 13 f første ledd sier at i tilfeller der taushetsplikt følger av bestemmelser i lov, forskrift eller instruks av hensyn til private interesser, gjelder forvaltningslovens bestemmelser i §§ 13 til 13 e som utfyllende regler, med mindre annet er bestemt i eller i medhold av lov. Videre følger det av forvaltningsloven § 13 f andre ledd at bestemmelser om rett eller plikt til å gi opplysninger ikke begrenser lovbestemt taushetsplikt, med mindre vedkommende bestemmelse fastsetter eller klart forutsetter at taushetsplikten ikke skal gjelde.

Utvalget er for øvrig bundet av habilitetsreglene i forvaltningsloven §§ 6 flg.

3.4 Offentleglova

Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) vil gjelde for utvalget. Ifølge hovedregelen om innsyn i § 3 er saksdokumenter, journaler og lignende registre i forvaltningen offentlige, med mindre noe annet er bestemt i eller i medhold av lov.

Begrepet «saksdokument» er definert slik i offentliglova § 4 andre ledd:

«Saksdokument for organet er dokument som er komme inn til eller lagde fram for eit organ, eller som organet sjølv har oppretta, og som gjeld ansvarsområdet eller verksemda til organet. Eit dokument er oppretta når det er sendt ut av organet. Dersom dette ikkje skjer, skal dokumentet reknast som oppretta når det er ferdigstilt.»

Skriftlige rapporter, uttalelser og lignende sendt til en offentlig oppnevnt kommisjon omfattes av saksdokumentbegrepet.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Dersom opplysninger som er innhentet under forklaring for en offentlig oppnevnt kommisjon, nedtegnes eller på annen måte lagres på et medium for senere lesing, lytting, fremvisning, overføring eller lignende, vil det foreligge et dokument i lovens forstand, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav f og offentleglova § 4 første ledd, og dermed også et «saksdokument».

Offentleglova kapittel 3 inneholder flere bestemmelser som gir hjemmel for å unnta opplysninger eller dokumenter fra offentlighet. § 14 første ledd åpner for eksempel for å unnta dokumenter som utvalget selv har utarbeidet for sin interne saksforberedelse (såkalte «organinterne dokumenter»). Dette vil omfatte utvalgets nedtegninger av eller referater fra muntlige forklaringer, forutsatt at den som avgir forklaringen, ikke får med en kopi, et fotografi eller lignende av dokumentet og heller ikke får skrive det av, og det heller ikke gis kopi eller lignende til andre utenfor utvalget. Unntaket vil kunne brukes selv om den som avgir forklaringen, får lese gjennom nedtegningen eller referatet hos utvalget (eller et annet sted), men ikke får anledning til å ta avskrift, kopi eller fotografi.

Dersom utvalget mottar dokumenter som i utgangspunktet er organinterne og omfattet av unntaket fra innsyn etter offentleglova § 14 første ledd hos avsenderorganet, vil dokumentene fortsatt kunne unntas. Oversending til kontroll-, tilsyns- eller granskningsorganer medfører generelt ikke at unntaksmuligheten går tapt. Departementet viser her til Ot.prp. nr. 102 (2004–2005) side 131 andre spalte og Rettleiar til offentleglova punkt 7.2.5, hvor det er presisert at unntaksmuligheten heller ikke går tapt dersom slike dokumenter sendes over til kontrollorganer uten at det foreligger noen formell plikt til å oversende. Noe annet ville kunne føre til en begrenset informasjonstilgang. Dette gjelder for øvrig tilsvarende for dokumenter som i utgangspunktet er omfattet av noen av unntakene i offentleglova § 15. Ved innsynskrav vil utvalget kunne bruke det samme unntaket fra innsyn som avsenderorganet. Departementet legger derfor til grunn at oversending til Koronautvalget ikke vil medføre at unntakene i offentleglova §§ 14 og 15 ikke brukes.

Det følger av offentleglova § 13 første ledd at opplysninger underlagt lovfestet taushetsplikt er unntatt fra innsyn. Merinnsyn etter offentleglova § 11 er ikke aktuelt for slike opplysninger, men unntakene fra taushetsplikten må vurderes, jf. punkt 3.3.

Når deler av et dokument unntas offentlighet, åpner offentleglova § 12 bokstav a til c for at også

resten av dokumentet kan unntas fra offentlighet i enkelte tilfeller.

Utvalgets avgjørelser etter offentleglova kan påklages, jf. offentleglova § 32 første ledd. Dette vil særlig gjelde hele eller delvise avslag på krav om innsyn, men også for eksempel avgjørelser om hvordan innsyn skal gis og avgjørelser om å kreve betaling for innsyn. Utvalget er uavhengig i sitt virke, og det følger da av offentlegforskrifta § 11 første ledd at klageinstansen er det administrativt overordnede organet. Dette vil være Justis- og beredskapsdepartementet.

3.5 Personvernforordningen og personopplysningsloven

Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) gjennomfører i norsk rett Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger (personvernforordningen). De materielle reglene i forordningen er i stor grad en videreføring og videreutvikling av tidligere personvernlovgivning, men forordningen styrker blant annet de registrertes rettigheter.

Etter personopplysningsloven § 2 gjelder loven og personvernforordningen ved helt eller delvis automatisert behandling av personopplysninger og ved ikke-automatisert behandling av personopplysninger som inngår i eller skal inngå i et register. Etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 1 er personopplysninger enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person. Etter artikkel 4 nr. 6 er et register enhver strukturert samling av personopplysninger som er tilgjengelig etter særlige kriterier, enten samlingen er plassert sentralt, er desentralisert eller spredt på et funksjonelt eller geografisk grunnlag.

Personvernforordningen oppstiller prinsipper for behandling av personopplysninger i artikkel 5. Der slås det blant annet fast at personopplysninger skal behandles på en lovlig, rettfærdig og åpen måte.

For at en behandling av personopplysninger skal være lovlig, må det foreligge et behandlingsgrunnlag. Etter artikkel 6 nr. 1 bokstav e er behandling av personopplysninger lovlig dersom «behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt». For at dette behandlingsgrunnlaget skal kunne benyttes, må det foreligge et såkalt supple-

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

rende rettslig grunnlag, jf. artikkel 6 nr. 3 bokstav b og Prop. 56 LS (2017–2018) punkt 6.3.2.

Artikkel 9 oppstiller særskilte regler for behandling av såkalte særlige kategorier av personopplysninger (tidligere kalt sensitive personopplysninger), som blant annet omfatter helseopplysninger. Etter artikkel 9 nr. 2 bokstav g kan særlige kategorier personopplysninger behandles dersom behandlingen er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser, på grunnlag av unionsretten eller medlemstatenes nasjonale rett som skal stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser.

Artikkel 10 gir nærmere regler om behandling av personopplysninger om «straffedommer og lovovertrедelser eller tilknyttede sikkerhetstiltak». Det følger av bestemmelsen at behandling av slike personopplysninger bare kan utføres under en offentlig myndighets kontroll, eller dersom behandlingen er tillatt i henhold til unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som sikrer nødvendige garantier for de registrertes rettigheter og friheter.

Artikkel 5 nr. 1 bokstav b oppstiller et prinsipp om formålsbegrensning. Dette innebærer at personopplysninger som allerede er samlet inn til ett formål, bare kan brukes til et nytt formål (viderebehandles) dersom den nye behandlingen ikke er uforenlig med det opprinnelige innsamlingsformålet. Dersom det nye formålet er uforenlig, må viderebehandlingen ha grunnlag i lov eller samtykke, jf. artikkel 6 nr. 4. Lovbestemmelser som åpner for viderebehandling, må utgjøre «et nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn for å sikre oppnåelse av målene nevnt i artikkel 23 nr. 1».

Personvernforordningen kapittel 3 gir den registrerte rettigheter knyttet til behandlingen av personopplysninger. Etter artikkel 23 nr. 1 bokstav e kan nasjonal rett begrense rekkevidden av forpliktelsene og rettighetene fastsatt i artikkel 12 til 22 når en slik begrensning overholder det vesentligste innholdet i de grunnleggende rettighetene og frihetene og er et nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn for å sikre «viktige mål av generell allmenn interesse». Etter artikkel 23 nr. 2 skal nasjonale lover som begrenser nevnte forpliktelser og rettigheter, når det er relevant, minst inneholde bestemmelser om formålene med behandlingen, kategoriene av personopplysninger, omfanget av begrensningene som er innført, garantiene for å unngå misbruk

eller ulovlig tilgang eller overføring, spesifisering av den behandlingsansvarlige, lagringsperioder og gjeldende garantier, idet det tas hensyn til arten, omfanget av og formålene med behandlingen, risikoene for de registrertes rettigheter og friheter og de registrertes rett til å bli underrettet om begrensningen, med mindre dette kan skade formålet med begrensningen.

3.6 Arkivregelverket

Reglene om offentlige arkiver i arkivlova kapittel II med tilhørende forskrifter vil gjelde for utvalget, jf. arkivlova § 5. Etter forskrift om offentlige arkiv § 2 femte ledd gjelder en rekke regler i forskriften for offentlige utvalg som skal ha eget arkiv, blant annet reglene om journalføring og arkivering.

Etter forskriften § 9 første ledd skal offentlige organer ha en eller flere journaler for registrering av dokumenter i sakene organet oppretter. I journalen skal man registrere «alle inngående og utgående dokument som etter offentleglova § 4 må reknast som saksdokument for organet, dersom dei er eller blir saksbehandla og har verdi som dokumentasjon». Organinterne dokumenter er det i utgangspunktet valgfritt om man vil journalføre, men det følger av første ledd fjerde punktum at enkelte organinterne dokumenter alltid skal journalføres. Det følger videre av forskriften § 10 hvilke opplysninger som skal være med i journalen.

Når det gjelder arkiveringen, følger det av forskrift om offentlige arkiv § 14 første ledd at dokumenter «som verken har inngått i saksbehandlingen til organet eller har verdi som dokumentasjon, skal haldast utanfor eller fjernast frå arkivet ved arkivavgrensning». Dette innebærer at alle dokumenter som enten har inngått i saksbehandlingen, eller har en verdi som dokumentasjon, skal arkiveres. I tillegg fastsetter forskriften § 15 at enkelte typer materiale alltid skal bevares, mens § 16 inneholder regler for kassasjon av materiale som verken omfattes av arkivavgrensningen etter § 14 eller bevaringspåbudet etter § 15.

Det følger av forskriften § 21 fjerde ledd første punktum at offentlige utvalg som danner eget arkiv, skal overføre arkivet til oppdragsgiveren i ordnet stand når arbeidet er avsluttet, mens det så senere skal gjennomføres en avlevering fra oppdragsgiveren til arkivdepot.

Personvernforordningen artikkel 17 nr. 3 bokstav b fastsetter at den registrerte ikke kan kreve sletting av personopplysninger etter nr. 1 når videre behandling er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse. Dette kan for eksempel være

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

arkiveringsplikt. Opplysninger som faller inn under arkiveringsplikten etter arkivlova og forskrift om offentlege arkiv, vil således ikke kunne slettes. Eventuelle andre personopplysninger skal slettes i samsvar med artikkel 17 nr. 1. Dokumenter som ikke omfattes av arkiveringsplikten, skal skilles ut fra arkivet etter reglene i forskrift om offentlege arkiv.

3.7 Rundskriv G-48/75 Regler for granskingskommisjoner

I mandatet er det vist til at utvalget skal følge de reglene og prinsippene som er lagt til grunn i Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-48/75 Regler for granskingskommisjoner. I rundskrivet er det gitt nærmere veiledning om oppnevning av granskingskommisjoner og om de saksbehandlingsregler som må eller bør følges.

På bakgrunn av at utvalgets oppgave er rettet mot en helhetlig evaluering av myndighetenes håndtering av pandemien, ikke å utrede eller granske eventuelle feil gjort av enkeltpersoner, vil mange av reglene og prinsippene i rundskriv G-48/75 ikke få anvendelse for utvalgets arbeid. Eksempelvis må det legges til grunn at reglene om partsrettigheter i rundskrivet trolig ikke vil komme til anvendelse i forbindelse med utvalgets arbeid.

3.8 Grunnloven og menneskerettighetene

3.8.1 Innledning

Ved utformingen av alminnelig lovgivning må staten holde seg innenfor de grensene som trekkes opp av Grunnloven og internasjonale menneskerettskonvensjoner. De mest sentrale konvensjonene er Den europeiske menneskerettskonvensjon 4. november 1950 (EMK) og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter 16. desember 1966 (SP), som begge ble gjennomført i norsk rett ved lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven), jf. menneskerettsloven § 2. Konvensjonene skal ved motstrid gå foran bestemmelser i annen norsk lovgivning, jf. menneskerettsloven § 3.

3.8.2 Retten til respekt for privatliv

Grunnloven § 102 første ledd første punktum beskytter retten til privatliv, og lyder:

«Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon.»

EMK artikkel 8 beskytter også retten til privatliv, og lyder i norsk oversettelse:

«Art 8. Retten til respekt for privatliv og familieliv

1. Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse.
2. Det skal ikke skje noe inngrep av offentlig myndighet i utøvelsen av denne rettighet unntatt når dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.»

Retten til privatliv beskyttes også av SP art. 17. Det er alminnelig antatt at SP artikkel 17 ikke oppstiller strengere krav enn EMK artikkel 8.

Bestemmelsen i Grunnloven § 102 første ledd første punktum kom inn ved grunnlovsreformen i 2014, og bygger blant annet på EMK artikkel 8 og SP artikkel 17. I Rt. 2015 s. 93 (avsnitt 57) uttaler Høyesterett at bestemmelsen skal tolkes i lys av EMK artikkel 8 og SP artikkel 17, men slik at framtidig praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) ikke skal ha samme prejudikatsvirkning ved grunnlovstolking som ved tolkingen av konvensjonsbestemmelsene.

Retten til privatliv etter Grunnloven § 102, EKM artikkel 8 og SP artikkel 17 omfatter enkeltindividets personvern. Den foreslåtte ordningen vil gi utvalget muligheten til å innhente taushetsbelagte personopplysninger, også særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffbare forhold m.m., uten samtykke fra personene opplysningene gjelder. Denne innhenting av opplysninger innebærer et inngrep i disse personenes rett til privatliv.

Retten til privatliv etter Grunnloven § 102 er imidlertid ikke absolutt. I Rt. 2014 s. 1105 (avsnitt 28) har Høyesterett lagt til grunn tre vilkår for å gjøre inngrep i Grunnloven § 102:

1. Inngrepet må være lovhjemlet.
2. Inngrepet må ivareta et legitimt formål eller være saklig begrunnet.
3. Inngrepet må være forholdsmessig, i betydningen at inngrepet ikke må gå mer utover hensynene bak retten til privatliv enn hva

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

som er nødvendig for å ivareta det aktuelle og legitime formålet bak inngrepet.

I Rt. 2015 s. 93 har Høyesterett gitt enkelte anvisninger på hva som skal inngå i forholdsmessighetsvurderingen. Det går fram av avsnitt 60 at forholdsmessighetsvurderingen «må ha for øye balansen mellom de beskyttede individuelle interessene på den ene siden og de legitime samfunnsbehovene som begrunner tiltaket på den andre».

3.8.3 Tilbakevirkende kraft

Koronautvalget skal etter lovforslaget kunne motta taushetsbelagte opplysninger. Enkeltpersonen som den taushetsbelagte informasjonen gjelder, kan ha avgitt informasjonen under en forventning om konfidensialitet. Departementet vil derfor omtale Grunnloven § 97, som lyder:

«Ingen lov må gis tilbakevirkende kraft».

Bestemmelsen inneholder et generelt forbud mot å gi lover tilbakevirkende kraft til skade for borgerne. Kjerneområdet for bestemmelsen er vern mot lovgivning som knytter nye byrder til handlinger eller begivenheter som fant sted før lovendringen. Etter omstendighetene vil også inngrep i etablerte rettigheter og posisjoner med virkning framover i tid kunne rammes av bestemmelsen.

Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet har i en uttalelse 8. juni 2009 (JDLOV-2009-4068) vurdert forholdet til Grunnloven § 97 ved innføring av opplysningsplikt overfor et undersøkelsesutvalg uten hinder av taushetsplikt. Uttalelsen er inntatt som vedlegg nummer 2 til Innst. O. nr. 132 (2008–2009), og det vises til denne.

4 Behovet for lovregulering

4.1 Forslaget i høringsnotatet

Etter høringsforslaget skal det fastsettes en ny lov som regulerer Koronautvalgets informasjonstilgang m.m. I høringsnotatet ble det gitt følgende innledende redegjørelse for behovet for lovregulering:

«Det er helt sentralt at Koronautvalget gis et best mulig grunnlag for å evaluere myndighetenes håndtering av Covid-19-utbruddet i tråd med mandatet og gi anbefalinger for å bedre fremtidig beredskap og krisehåndtering. Dette innebærer at utvalget har behov for tilgang til informasjon som er relevant og nødvendig for å oppfylle utvalgets mandat. Departementet legger til grunn at en del av de opplysningene som det er aktuelt for utvalget å innhente, må regnes som opplysninger om noens «personlige forhold», som er underlagt lovbestemt taushetsplikt. Andre opplysninger kan dessuten være omfattet av taushetsplikt på andre grunnlag. Videre kan noen av opplysningene også omfattes av personvernforordningen artikkel 9 (særlige kategorier av personopplysninger) og artikkel 10 (straffbare forhold mv.).

Departementet viser til at dersom utvalget skal kunne få tilgang til slike opplysninger, må særlig tre betingelser være til stede:

For det første må de personene som det er aktuelt å innhente opplysninger fra, ha adgang til å formidle opplysninger til utvalget uten hinder av taushetsplikt.

Departementet mener at det verken vil være hensiktsmessig eller tilstrekkelig å basere formidlingen av opplysninger på samtykke alene. Det vil være krevende å innhente samtykke fra alle aktuelle berørte, og et samtykkekrav kan medføre at opplysninger ikke meddeles utvalget. Man risikerer da at utvalgets informasjonsgrunnlag blir systematisk skjevt, noe som vil forringe validiteten.

Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at opplysninger gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates

(«anonymisering»), jf. forvaltningsloven § 13 a nr. 2. Dette er bare aktuelt der behovet for beskyttelse er ivaretatt ved at den eller de opplysningene gjelder, er effektivt vernet mot å bli identifisert. Vedkommende må heller ikke kunne identifiseres gjennom krysskopling av de opplysningene som det er aktuelt å gi, og andre opplysninger. Som nevnt ovenfor foreligger det egentlig ikke noen taushetsplikt når vilkårene i § 13 a nr. 2 er oppfylt.

Disse forutsetningene innebærer etter departementets syn at heller ikke anonymisering er et tilstrekkelig grunnlag for å gi utvalget tilgang til opplysninger i konkrete saker. Det vil ikke være mulig å innhente og kople sammen opplysninger fra flere tjenester i samme sak uten at de som skal be om opplysninger, kan identifisere saken og de personene saken gjelder.

Forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 4 åpner for at opplysninger formidles til bruk for «utrednings- og planleggingsoppgaver, eller i forbindelse med revisjon eller annen form for kontroll med forvaltningen». Bestemmelsen gir langt på vei tilstrekkelig hjemmel til å kunne gi opplysninger underlagt taushetsplikt til utvalget. Den gjelder imidlertid bare for personer som er underlagt forvaltningsmessig taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13, og omfatter ikke tjenester og personer med profesjonsbestemt taushetsplikt. Departementet legger til grunn at opplysninger som er nødvendig for at utvalget skal oppfylle sitt mandat også kan være underlagt profesjonsbestemt taushetsplikt, og unntaket i forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 4 er derfor ikke tilstrekkelig.

Departementet mener også hensynet til klarhet og tydelighet tilsier at adgangen til å gi opplysninger til utvalget bør lovreguleres særskilt. Det er et selvstendig og vesentlig poeng at lovhjemmelen bør være klarest mulig, slik at det ikke oppstår tvil om offentlige myndigheter og profesjonsutøveres adgang til å gi opplysninger til utvalget uten å bryte lovbestemt taushetsplikt.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

For å sikre utvalgets tilgang til opplysninger, foreslår departementet derfor å lovregulere at enhver, uten hinder av taushetsplikt, kan gi til utvalget de opplysninger som er nødvendig for utvalgets arbeid. Forslaget er nærmere omtalt nedenfor i punkt 5.2.

For det andre må det sikres at utvalgets egen taushetsplikt er regulert på en hensiktsmessig måte. Uten særskilt lovregulering vil de alminnelige taushetspliktreglene i forvaltningsloven §§ 13 til 13 g gjelde. Etter departementets oppfatning er det imidlertid nødvendig å innføre noen særregler for utvalget. Dette særlig fordi utvalget kan få innsyn i opplysninger fra tjenester og personer som er bundet av ulike former for taushetsplikt.

Etter departementets oppfatning er det således både behov for å lovregulere hvilken taushetsplikt som skal gjelde for utvalget, og utvalgets adgang til å formidle disse opplysningene. Forslaget er nærmere omtalt nedenfor i punkt 5.3.

For det tredje må det sikres at utvalget har et tilstrekkelig rettsgrunnlag etter personvernforordningen for innhenting og den videre behandlingen av personopplysningene, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, artikkel 6 nr. 4 og artikkel 9 nr. 2 bokstav g i personvernforordningen. Se nærmere omtale nedenfor i punkt 5.4.

Departementet viser til at ved oppnevningen av andre sammenlignbare utvalg og kommisjoner har tilsvarende spørsmål vært gjenstand for lovregulering. Dette gjelder blant annet for Koronakommisjonen, Barnevoldsutvalget, Partnerdrapsutvalget og NAV-granskningsutvalget, jf. henholdsvis lov 27. mai 2016 nr. 13 om informasjonstilgang m.m. for Barnevoldsutvalget, lov 29. november 2019 nr. 75 om informasjonstilgang m.m. for Partnerdrapsutvalget og lov 20. desember 2019 nr. 85 om informasjonstilgang mv. for utvalget for ekstern granskning av saken knyttet til feilaktig praktisering av adgangen til å motta syke-

pengen, arbeidsavklaringspenger og pleiepenger ved opphold i et annet EØS-land.»

4.2 Høringsinstansenes syn

Helsedirektoratet og UNIO støtter lovforslaget.

En rekke privatpersoner og anonyme støtter at myndighetenes håndtering av pandemien skal ettergås, men mange av disse gir også uttrykk for at Koronautvalget må gis tilgang til all informasjon, og at opplysninger må kunne brukes som bevis i rettssaker.

En del privatpersoner og anonyme gir også uttrykk for at de ikke støtter forslaget, men få av disse gir noen nærmere begrunnelse for standpunktet, bortsett fra noen som er negative til hele håndteringen av pandemien.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede uttaler at Koronautvalget gjør et viktig og samfunnsnyttig arbeid og anerkjenner at utvalget vil ha behov for tilgang på informasjon for å utføre sitt oppdrag i tråd med mandatet. Forbundet mener likevel at det er vanskelig å se begrunnelsen for et så omfattende og generelt unntak fra taushetsplikten, *Datatilsynet*, *Den norske legeforening* og *TV 2 AS* gir uttrykk for det samme.

Nesodden kommune, *Den norske legeforening*, *Datatilsynet*, *TV 2 AS*, organisasjonene *Mediebedriftenes Landsforening*, *Norsk Journalistlag*, *Norsk Redaktørforening* og *Norsk Presseforbund* i sitt felles hørings svar (i det følgende kalt «*Medieorganisasjonene*») og en rekke privatpersoner og anonyme er til dels svært kritiske til den korte høringsfristen.

4.3 Departementets vurderinger

Departementet viderefører forslaget i høringsnotatet om å fastsette en særskilt lov om informasjonstilgang, taushetsplikt, behandling av personopplysninger m.m. for Koronautvalget.

5 Lovens formål

5.1 Forslaget i høringsnotatet

Høringsforslaget § 1 inneholdt en formålsbestemmelse. I høringsnotatet ble det gitt følgende beskrivelse av formålsbestemmelsen:

«Departementet legger til grunn at det ikke er strengt nødvendig med en formålsbestemmelse i loven, siden mandatet tydelig angir formålet med utvalgets arbeid, men har kommet til at det er ryddig å tydeliggjøre utvalgets oppgaver også i loven, og at dette best kan gjøres gjennom en slik bestemmelse.

Formålsbestemmelsen viser til utvalgets mandat, som vil være utgangspunktet for vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige og relevante for utvalgets arbeid, og med det faller inn under det foreslåtte fritaket fra taushetsplikten.»

5.2 Høringsinstansenes syn

Utlendingsdirektoratet bemerker at det, i motsetning til lovforslaget som gjelder Ekstremismekommisjonen, ikke framgår uttrykkelig av formålsbestemmelsen at utvalget gis adgang til å behandle opplysningene. De mener det kan være grunn til å vurdere om det er hensiktsmessig å

bruke tilsvarende formulering i loven som skal regulere informasjonstilgang for Koronautvalget.

Den norske legeforening viser til sine høringsuttalelser til forslaget til lov om informasjonstilgang for Koronakommisjonen og tilsvarende forslag til lov om informasjonstilgang for Ekstremismekommisjonen, hvor de bl.a. stiller spørsmål om lovens formål er tilstrekkelig klart til å oppfylle kravet om formålsbegrensning i personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b. Legeforeningen mener også formålsangivelsen er problematisk opp mot behandling av særskilte kategorier av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav g.

5.3 Departementets vurderinger

Departementet viderefører forslaget til formålsbestemmelse fra høringsnotatet. Det foreslås samtidig å tilføye at formålet også er å gi utvalget adgang til å behandle disse opplysningene. Etter departementets vurdering er lovens formål tilstrekkelig klart og presist til at kravet i forordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b er oppfylt. Når det gjelder artikkel 9 nr. 2 bokstav g om særskilte kategorier av personopplysninger, viser departementet til det som er sagt om dette under punkt 7.

6 Adgangen til å gi opplysninger til utvalget

6.1 Forslaget i høringsnotatet

Høringsforslaget § 2 inneholdt en bestemmelse som sier at «enhver kan uten hinder av taushetsplikt gi Koronautvalget opplysninger som er nødvendige for utvalgets arbeid». Det ble i høringsnotatet gitt følgende redegjørelse for forslaget:

«Departementets forslag innebærer at offentlige myndigheter, personer som er underlagt profesjonsbestemt taushetsplikt, og personer som har taushetsplikt på annet grunnlag, uhindret av taushetsplikt kan gi opplysninger til utvalget. Den foreslåtte bestemmelsen er utformet slik at den gir adgang til å gi utvalget tilgang til taushetsbelagte opplysninger, men ingen plikt til å forklare seg eller gi opplysninger til utvalget. Det legges til grunn at det vil være ønskelig å samarbeide med utvalget og gi de opplysninger og dokumenter som utvalget ber om. For enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan som er underlagt Kongens instruksjonsmyndighet, er det imidlertid gitt en instruks om å gi utvalget slik informasjon som er nødvendig for at utvalget kan utføre sitt arbeid i henhold til sitt mandat, jf. kongelig resolusjon 6. mai 2022.

Taushetsplikten etter forvaltningsloven, andre forvaltningsrettslige lover, helsepersonelloven osv. skal verne om enkeltindividers personlige og private sfære og om forretningsrelaterte forhold når det kan føre til økonomisk skade dersom opplysningene kommer ut. Taushetsplikt kan også verne om andre hensyn, som å ivareta allmenhetens tillit til offentlige myndigheter og andre aktører. I avveiningen av om det skal gis en egen lovbestemmelse om fritak fra taushetsplikt, finner departementet at hensynet til samfunnsnyttien av utvalgets arbeid må være avgjørende. Departementet mener at det ikke vil være gjennomførbart for utvalget å oppfylle mandatet uten at det gis fritak fra lovbestemte taushetspliktsregler. Departementet har videre lagt vesentlig vekt på at informasjonsvernet kan ivaretas ved at

utvalget pålegges en like streng taushetsplikt som avgiveren av opplysningene er underlagt. Et annet vesentlig moment er at loven ikke pålegger noen plikt til å gi opplysninger.

Det presiseres at tilgangen til opplysninger skal være begrenset til de opplysningene som er nødvendige for at utvalget skal kunne ivareta de oppgavene som følger av mandatet. Dette innebærer tilgang til dokumenter på de saksområdene som fremgår av mandatet, men også opplysninger om andre saksområder vil kunne innhentes så langt det er nødvendig for utvalgets arbeid.

Nødvendighetsvurderingen må foretas av organet som har de aktuelle opplysningene utvalget ønsker tilgang til, på samme måte som ved andre vurderinger av om det skal gis innsyn. Utvalget vil i tillegg kunne bistå i vurderingen av om nødvendighetskravet er oppfylt. Dersom et dokument er utferdiget av et annet organ, kan det også være aktuelt å spørre om dette organets vurdering.

Departementet foreslår at samtlige medlemmer av utvalget og utvalgets sekretariat skal ha tilgang til taushetsbelagte opplysninger i direkte identifiserbar form. I Barnevoldsutvalget hadde kun utvalgets leder, nestleder og sekretariat tilgang til direkte identifiserbare opplysninger. Den praktiske gjennomføringen av aidentifisering ble da så tidkrevende at man måtte utvide sekretariatet med flere personer. Metoden medførte også at sakstilfanget ble snevrere. En slik løsning bør derfor ikke gjentas. I tillegg viser departementet til at opplysningene uansett vil være tilgjengelig kun for en meget begrenset personkrets.

Departementet legger til grunn at bestemmelsen gir et supplerende rettsgrunnlag for utlevering og innhenting av personopplysninger i samsvar med personvernforordningen artikkel 6 nr. 3, jf. nr. 1 bokstav e, og åpner for viderebehandling i samsvar med artikkel 6 nr. 4. Det legges også til grunn at bestemmelsen gir unntak fra forbudet mot behandling av særlige kategorier av personopplysninger, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Lovforslaget § 2 gir et generelt fritak fra taushetsplikt, og departementet mener det derfor ikke er behov for å henvise til forvaltningsmessig taushetsplikt eller bestemte former for profesjonsbestemt taushetsplikt i § 2.

Opplysninger som er nødvendige for at utvalget skal kunne oppfylle sitt mandat, kan samtidig være sikkerhetsgraderte etter sikkerhetsloven § 5-3. Utvalgets tilgang til sikkerhetsgradert informasjon vil reguleres av sikkerhetsloven § 5-4. Dette innebærer at utvalget kan gis tilgang til sikkerhetsgradert informasjon hvis det foreligger et «tjenstlig behov», og utvalget er autorisert for tilgang til informasjon med det aktuelle graderingsnivået, jf. sikkerhetsloven § 5-4 første ledd. Departementet legger til grunn at utvalget som utgangspunkt må anses å ha «tjenstlig behov» for tilgang til sikkerhetsgradert informasjon som er nødvendige for utvalgets arbeid.

Videre kan dokumenter som inneholder opplysninger som er nødvendige for at utvalget skal kunne oppfylle sitt mandat, være gradert etter beskyttelsesinstruksen § 4. Departementet viser til at gradering etter beskyttelsesinstruksen ikke i seg selv gir hjemmel til å gjøre unntak fra innsyn, og at det er fastsatt i instruksen § 3 at slik gradering bare kan skje når det foreligger en hjemmel for unntak fra innsyn etter offentleglova. Dokumenter som er gradert etter beskyttelsesinstruksen, behøver altså ikke inneholde opplysninger som er omfattet av taushetsplikt. Etter beskyttelsesinstruksen § 7 første ledd første ledd kan det gis tilgang til graderte dokumenter «i den grad det er tjenstlige behov», og etter andre punktum kan et slikt dokument «forelegges eller gjøres kjent for personer som av tjenstlige grunner må kjenne innholdet». § 7 andre ledd åpner dessuten for at den myndigheten som har produsert et gradert dokument, kan «gi tillatelse til at det gis tilgang for den som har et særlig behov for det». Ut fra dette legger departementet til grunn at utvalget vil kunne få tilgang til dokumenter som er gradert etter beskyttelsesinstruksen.

For øvrig nevnes det at dersom utvalget ber om tilgang til informasjon som er gradert etter sikkerhetsloven eller dokumenter som er gradert etter beskyttelsesinstruksen, skal det vurderes om graderingen skal opprettholdes. Dette følger av henholdsvis virksomhets sikkerhetsforskriften § 30 første ledd bokstav b og § 33 og beskyttelsesinstruksen § 5 nr. 4 andre ledd bokstav a.»

6.2 Høringsinstansenes syn

Helsedirektoratet og *UNIO* støtter høringsforslaget.

Enkelte høringsinstanser har på ulike måter uttrykt at fritaket fra taushetsplikt i lovforslaget § 2 er for omfattende eller for upresist formulert. De høringsinstansene som har hatt innvendinger mot omfanget av fritaket fra taushetsplikt i høringsforslaget § 2, har særlig uttrykt at det ikke bør gis fritak fra taushetsplikt etter helsepersonelloven § 21, som pålegger helsepersonell taushetsplikt om «opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell».

Den norske legeforening mener at fritaket fra taushetsplikt i høringsforslaget § 2 er for omfattende og uklart, særlig når det gjelder utvalgets tilgang til pasientopplysninger, og at behovet for å unnta fra profesjonsbestemt taushetsplikt ikke er tilstrekkelig begrunnet. Legeforeningen foreslo i høringssvaret til loven om informasjonstilgang for Koronakommisjonen, som foreningen viser til, å begrense unntaket fra taushetsplikt i lovforslaget § 2 til å ikke gjøre unntak fra taushetsplikt etter helsepersonelloven § 21, og at kommisjonens tilgang til slik informasjon bør reguleres etter gjeldende regelverk. Foreningens oppfatning var at det ikke er noe i kommisjonens mandat som tilsier at kommisjonen har behov for å ha tilgang til pasientinformasjon på individnivå. Den uttalte da blant annet følgende:

«Vi mener lovforslaget må avgrenses mot utlevering av taushetsbelagt informasjon etter helsepersonelloven § 21, da vi hverken kan se at kommisjonen ut fra mandatet vil ha behov for helseopplysninger på individnivå, eller at behovet for et så omfattende unntak fra taushetsplikten er tilstrekkelig begrunnet.

Et sterkt person- og personopplysningsvern er ansett som grunnleggende for ytelsen av helse- og omsorgstjenester. Taushetsplikten skal bidra til vern om pasientens integritet og sikre befolkningens tillit til helsetjenesten. Denne tilliten er nødvendig for at hjelpe-trengende oppsøker helsetjenesten ved behov. Taushetsplikten skal også bidra til at pasienten gir den informasjonen som helsetjenesten trenger for å gi best mulig helsehjelp. Pasienter skal føle seg trygge på at opplysninger som gis i forbindelse med helsehjelp ikke utleveres til uvedkommende eller benyttes til andre formål.

Helsepersonell har derfor som den klare hovedregel en absolutt taushetsplikt om opp-

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

lysninger de mottar i egenskap av å være helsepersonell. Selv om taushetsplikten sies å være absolutt, er det gitt enkelte unntak i lov. Alle unntakene er begrunnet i hensyn som lovgiver har vurdert veier tyngre enn hensynene bak taushetsplikten, og/eller gir en anvisning på at helsepersonellet skal foreta en slik interesseavveining. I praksis vurderes formålet bak taushetsplikten opp mot formålet med utlevering. Sentralt i vurderingen er til hvem, hvilke type opplysninger som skal utleveres og hvorfor de skal utleveres.»

Departementet legger til grunn at Legeforeningen mener det samme når det gjelder informasjonstilgangen for Koronautvalget.

Datatilsynet fremmer et lignende forslag om at det fastsettes i loven at anonyme eller pseudonymiserte opplysninger skal benyttes der dette er tilstrekkelig for å dekke utvalgets informasjonsbehov, og slike opplysninger er tilgjengelige eller kan framskaffes med enkle midler. Skulle det likevel være nødvendig å hente ut opplysninger om identifiserte personer, gir lovforslaget adgang til dette.

6.3 Departementets vurderinger

6.3.1 Taushetsplikten for helsepersonell

Departementet viser til at utvalgets mandat inkluderer å «gi en overordnet vurdering av norske myndigheters samlede håndtering av pandemien fra februar/mars 2020 til det tidspunkt utvalget avslutter sitt arbeid». Denne vurderingen bør særlig fokusere på bl.a. «en samlet vurdering av balansen mellom iverksatte tiltak og tiltaksbyrder, herunder samfunnsøkonomiske effekter», «regjeringens informasjonshåndtering, herunder en vurdering av graden av offentliggjøring av underlagsmateriale» og «psykososial beredskap og iverksatte tiltak for å ivareta sårbare grupper». Utvalget skal også «vurdere håndteringen av omikronvarianten i perioden 1. november 2021 til 1. mai 2022 spesielt. Her skal utvalget kartlegge relevante sider ved håndteringen av en ny virusvariant, herunder de faglige innspillene og beslutningene som regjeringen har fattet.» På denne bakgrunn legger departementet til grunn at det ikke kan utelukkes at utvalget, for å oppfylle mandatet har behov for opplysninger om behandling av pasienter på individnivå.

Departementet er enig i at helsepersonells taushetsplikt skal ivareta pasientenes personvern og allmenhetens tillit til helsetjenesten. Det bør

derfor foreligge tungtveiende hensyn for å gjøre unntak fra helsepersonells taushetsplikt.

I avveiningen av om det skal gis fritak fra taushetsplikt etter helsepersonelloven § 21, finner departementet at hensynet til samfunnsnyttien av utvalgets arbeid må være avgjørende. Det vil ikke være gjennomførbart for utvalget å oppfylle mandatet sitt hvis informasjonstilgangen fra helsepersonell i ethvert tilfelle er avhengig av at det gis samtykke, eller at noen av de skjønsmessige unntakene i helsepersonelloven § 23 er til stede, for eksempel at tungtveiende eller offentlige interesser gjør det rettmessig å gi opplysningene videre, jf. § 23 nr. 4. Det vises her til omtalen i høringsnotatet inntatt i punkt 4.1 ovenfor. Departementet viser til at det er sentralt at utvalget får tilgang til opplysninger som er nødvendige for at utvalget kan utføre sitt oppdrag slik det er definert i mandatet. Hvis utvalgets tilgang til informasjon i for stor utstrekning begrenses, kan det bidra til å svekke fullstendigheten av gjennomgangen og evalueringen som skal foretas. Departementet påpeker samtidig at helsepersonell som mottar en forespørsel om å gi opplysninger til utvalget, må vurdere om det er nødvendig å utlevere informasjon som identifiserer en pasient, eller om anonymiserte opplysninger oppfyller utvalgets informasjonsbehov, jf. punkt 6.3.2 nedenfor.

Departementet har videre lagt vesentlig vekt på at det er en snever personkrets som gis tilgang til opplysningene, og at informasjonsvernet ivaretas ved at disse personene pålegges en like streng taushetsplikt som avgiveren av opplysningene er underlagt. Endelig peker departementet på at forslaget ikke innebærer noen plikt til å gi utvalget opplysninger.

På denne bakgrunnen går departementet inn for at fritaket fra taushetsplikt i lovforslaget § 2 også skal gjelde taushetsplikt etter helsepersonelloven § 21.

6.3.2 Nødvendighetskriteriet

Lovforslaget § 2 innebærer at informasjonstilgangen skal være begrenset til opplysninger som er nødvendige for at utvalget skal kunne ivareta de oppgavene som følger av mandatet. Dette nødvendighetskriteriet innebærer at det må vurderes om det er nødvendig for at utvalget skal kunne utføre sine oppgaver å gi tilgang til taushetsbelagte opplysninger, eller om det er tilstrekkelig for utvalget å motta anonymiserte opplysninger. Departementet viser til punkt 4.1 ovenfor om at utvalget etter omstendighetene kan ha behov for

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

ikke-anonymiserte opplysninger. I de tilfellene hvor anonymiserte opplysninger derimot er tilgjengelig for at utvalget kan utføre sitt oppdrag, vil avsenderen ikke være fritatt fra taushetsplikt etter lovforslaget § 2. Det kan imidlertid være vanskelig å avgjøre hva som er «nødvendig» for utvalget å få tilgang, og grensen kan være vanskelig å trekke. Departementet understreker derfor at det for eksempel ikke vil være aktuelt med straffansvar etter straffeloven §§ 209 flg. for den som etter en forsvarlig vurdering kommer til at det er nødvendig å levere taushetsbelagte opplysninger til utvalget, selv om det senere viser seg at utvalget ikke hadde behov for opplysningene. En unødvendig utlevering som ikke bygger på en forsvarlig vurdering, vil derimot innebære et brudd på taushetsplikten. Departementet har ikke funnet grunn til å fastsette uttrykkelig i loven at fritaket fra taushetsplikt kun gjelder så langt anonymiserte opplysninger ikke kan oppfylle utvalgets informasjonsbehov, slik Datatilsynet har foreslått. En slik bestemmelse ville kunne virke mot sin hensikt og føre til en for snever informasjonstilgang for utvalget. Departementet viser ellers til at nødvendighetskriteriet i lovforslaget § 2 må tolkes i lys av utvalgets mandat.

6.3.3 Spørsmålet om det skal gis opplysninger til utvalget

Lovforslaget innebærer ikke noen plikt til å gi informasjon til Koronautvalget. Det er i utgangspunktet opp til den som innehar opplysninger, om vedkommende vil gi utvalget tilgang til opplysningene. Departementet legger til grunn at dersom noen ikke ønsker å gi informasjon til utvalget, kan utvalget ikke kreve bevisopptak for domstolene etter domstoloven § 43 andre ledd. Samtidig legges det til grunn at det for de fleste relevante organer og enkeltindivider vil være ønskelig å samarbeide med utvalget og gi de opplysningene og dokumentene som utvalget ber om. Videre viser departementet til at «enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan underlagt Kongens instruksjonsmyndighet», er underlagt instruksjonen gitt ved kongelig resolusjon 6. mai 2022 om informasjonsplikt overfor Koronautvalget, jf. punkt 2.2 ovenfor.

Departementet har forståelse for at det i denne forbindelsen kan være vanskelig for avgiverorganer å foreta vurderinger av hvilke opplysninger som det er nødvendig for utvalget å få tilgang til, men det er lite aktuelt med noen annen løsning. Koronautvalget er et ad hoc-organ med kort virke-

tid og et svært begrenset apparat. Det vil ofte kunne være svært vanskelig for utvalget å kunne ta stilling til hvilke dokumenter eller opplysninger som er relevant for deres arbeid, uten at medarbeidere der får tilgang til den aktuelle informasjonen. Situasjonen kan på dette punktet derfor i liten grad sammenlignes med deling av informasjon mellom etablerte forvaltningsorganer som kjenner hverandres saksfelter godt, og som ofte samarbeider regelmessig.

Departementet legger ellers til grunn at lovforslaget § 2 gir et supplerende rettsgrunnlag for utlevering og innhenting av personopplysninger i samsvar med personvernforordningen artikkel 6 nr. 3, jf. nr. 1 bokstav e, og åpner for viderebehandling i samsvar med artikkel 6 nr. 4. Det legges videre til grunn at lovforslaget § 2 gir unntak fra forbudet mot behandling av særlige kategorier av personopplysninger, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g. Departementet viser til punkt 8 nedenfor.

Selv om en annen lov fastsetter at bestemte opplysninger bare kan brukes til bestemte formål, begrenser ikke dette nødvendigvis muligheten til å kunne gi slike opplysninger til Koronautvalget. Det må her vurderes om den aktuelle begrensningen overhodet kan regnes som en taushetsplikt, og hvordan bestemmelsen skal tolkes i en situasjon der Koronautvalget ber om opplysningene.

Koronautvalgets tilgang til opplysninger vil også kunne omfatte tilgang til taushetsbelagte opplysninger som f.eks. ble gitt til Koronakommisjonen, og som nå finnes hos Arkivverket, og fra medlemmene eller sekretariatet i Koronakommisjonen om deres arbeid.

Lovforslaget § 2 vil også gi adgang til unntak fra privatrettslig taushetsplikt. Det vil ikke være lovstridig å gi opplysninger i strid med en eventuell taushetsplikt som følge av avtale eller liknende, men departementet viser her til at lovforslaget ikke medfører noen opplysningsplikt. Det vil trolig i svært liten grad oppstå noen reell konflikt mellom en slik avtalebaseret taushetsplikt og det å gi opplysninger til Koronautvalget.

Dersom taushetsplikten følger av en mellomstatlig overenskomst eller traktat, må man i utgangspunktet ta stilling til om den aktuelle overenskomsten eller traktaten åpner for å gi de aktuelle opplysningene til utvalget. Siden loven ikke skal medføre noen opplysningsplikt, vil forholdet mellom norsk rett og folkeretten ikke komme på spissen. Departementet legger til grunn at dette spørsmålet vil bli lite aktuelt.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

6.3.4 Lovforslaget og arbeidsgivers styringsrett

Arbeidsgivers adgang til å pålegge eller forby ansatte å gi opplysninger til utvalget følger av de alminnelige rammene for arbeidsgivers styringsrett. Departementet legger til grunn at det som utgangspunkt er innenfor arbeidsgivers styringsrett å pålegge en ansatt å samarbeide med en offentlig oppnevnt granskningskommisjon, jf. NOU 2009: 9 side 100 og Henning Jakhelln, «Arbeidstakers rett og plikt til å meddele opplysninger om arbeidsforhold til en granskningskommisjon» i *Rett og toleranse: Festskrift til Helge Johan Thue* (2007) side 766–768. Denne tjenstlige medvirkningsplikten er et forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, og arbeidsgiver kan i visse tilfeller gjøre arbeidsrettslige sanksjoner gjeldende mot ansatte som nekter å samarbeide med utvalget.

Hensynet til ryddighet og varsomhet tilsier at utvalget bør gjøre arbeidsgivere kjent med at utvalget ønsker å få opplysninger fra ansatte i virksomheten. Etter omstendighetene kan en arbeidsgiver ha en interesse i å pålegge en arbeidstaker å ikke forklare seg for utvalget. Arbeidsgivere har

imidlertid begrenset rett til å nekte en ansatt å gi opplysninger til utvalget, jf. blant annet NOU 2009: 9 side 103–104 og Jakhelln side 769–770.

6.3.5 Tilgangen til gradert informasjon

Når det gjelder utvalgets tilgang til informasjon som er gradert etter sikkerhetsloven § 5-3, reguleres dette av sikkerhetsloven § 5-4. Departementet legger til grunn at utvalget som utgangspunkt må anses å ha «tjenstlig behov» etter § 5-4 første ledd for tilgang til sikkerhetsgradert informasjon som er nødvendig for utvalgets arbeid. Autorisasjon og sikkerhetsklarering av utvalget og utvalgets sekretariat vil skje etter reglene i sikkerhetsloven kapittel 8 med tilhørende forskrifter. Det følger av klareringsforskriften § 1 at Sivil klareringsmyndighet klarerer nødvendige personer i sivil sektor.

Når det gjelder utvalgets tilgang til dokumenter som er gradert etter beskyttelsesinstruksen, viser departementet til det som er sagt under punkt 6.1 ovenfor. Det samme gjelder spørsmålet om avgradering i forbindelse med at utvalget eventuelt ber om innsyn i gradert informasjon.

Departementet opprettholder ut fra dette forslaget i høringsnotatet.

7 Utvalgets taushetsplikt og adgang til å formidle opplysninger

7.1 Forslaget i høringsnotatet

Høringsforslaget § 3 inneholdt bestemmelser om Koronautvalgets taushetsplikt. Det ble gitt følgende redegjørelse i høringsnotatet for forslaget:

«Departementet viser til at utvalget er et offentlig organ. Dette innebærer blant annet at dersom ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov, er det de alminnelige reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13 til 13 f som vil gjelde.

Departementet foreslår at forvaltningslovens regler om taushetsplikt, jf. punkt 3.3 ovenfor, med noen unntak, skal gjelde for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget.

Det foreslås følgende unntak fra forvaltningslovens taushetspliktsregler:

For det første foreslås det at forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 ikke skal gjelde for utvalget. Etter denne bestemmelsen er taushetsplikt etter § 13 ikke til hinder for at forvaltningsorganet anmelder eller gir opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten eller vedkommende kontrollmyndighet, «når det finnes ønskelig av allmenne omsyn eller forfølgning av lovbruddet har naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver». Det framgår av mandatet at utvalget ikke skal ta stilling til straffeansvar eller annet rettslig ansvar i forbindelse med håndteringen. Det siste alternativet i § 13 b første ledd nr. 6, «naturlig sammenheng med avgiverorganets oppgaver», vil derfor trolig ikke være aktuelt for utvalget i noe tilfelle. Departementet ser det også lite aktuelt at utvalget skulle anmelde eller gi opplysninger om lovbrudd ut fra allmenne hensyn.

For det andre foreslås det at dersom utvalget mottar opplysninger som er underlagt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal de strengere reglene gjelde. Forslaget, som er tatt inn i § 3 andre ledd, skyldes at utvalget vil kunne motta opplysninger fra personer som er underlagt en

strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningslovens alminnelige regler.

Departementet legger til grunn at lovforslaget § 3 gir rettsgrunnlag for utlevering der dette er nødvendig etter personvernforordningen artikkel 6 nr. 3 og nr. 4 og artikkel 9 og 10.»

7.2 Høringsinstansenes syn

Det har ikke kommet innvendinger under høringen mot forslaget om at utvalget har taushetsplikt etter reglene i forvaltningsloven, med unntak av forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6. Det samme gjelder forslaget om å pålegge utvalget den samme taushetsplikten som avsenderen av opplysningene.

Arkivverket er positive til høringsforslaget § 3 andre ledd om at utvalget blir underlagt samme taushetsplikt som avgiverorganet når denne er strengere enn taushetsplikten som følger av forvaltningsloven. Arkivverket foreslår samtidig at det bør gå fram av bestemmelsen at en slik strengere taushetsplikt også skal gjelde for de som er ansatt i eller som utfører arbeid eller tjeneste for arkivdepotet, slik det går fram av forslaget til lov om informasjonstilgang m.m. for Ekstremismekommisjonen.

Medieorganisasjonene og *TV 2 AS* påpeker at det er stor allmenn interesse knyttet til utvalgets arbeid og grunn til å anta at det vil rettes en del innsynskrav til utvalget. Det er viktig at utvalget har kapasitet til å håndtere dette, og at innsyn gis i tråd med offentleglovas krav til saksbehandling. For mediernes funksjon er det helt nødvendig at det føres dekkende postlister på nett.

Politidirektoratet bemerker at opplysninger som er taushetsbelagte etter politiregisterloven § 23 andre ledd, vil være unntatt fra retten til innsyn etter personvernforordningen, jf. personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav d. Ved behandling av begjæring om innsyn i eventuelle opplysninger som er utlevert fra politiet, må politiet kontaktes for en vurdering av om opplys-

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

ningene er omfattet av unntaket. I Politidirektoratets hørings svar til tilsvarende lovforslag til Ekstremismekommisjonen ble det også bedt om å tydeliggjøre i lovens forarbeider at plikten til å avverge straffbare forhold, jf. straffeloven § 196, vil gjelde for utvalget.

7.3 Departementets vurderinger

7.3.1 Hvilken taushetsplikt som skal gjelde

Departementet viderefører forslaget i høringsnotatet om taushetsplikt, jf. høringsforslaget § 4, og foreslår i tillegg å inkludere forvaltningsloven § 13 g i lovforslaget § 3 første ledd første punktum.

Departementet viser til at mange av opplysningene utvalget vil få tilgang til, trolig må regnes som til dels svært sensitive. I avveiningen av allmenhetens interesser i å få innsyn i informasjonen opp mot den enkeltes personvern, har det vært avgjørende for departementet å ivareta den enkeltes personvern. Det er også grunn til å tro at en nokså streng taushetsplikt for utvalget kan bidra til at den med større sannsynlighet får tilgang til sensitive opplysninger. Ut fra dette opprettholdes forslaget om at dersom utvalget får tilgang til opplysninger som er underlagt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal den strengere taushetsplikten også gjelde for utvalget.

Dette hensynet tilsier ellers med styrke at den strengere taushetsplikten skal gjelde også etter at utvalgets arkivmateriale er avlevert til arkivdepot. Denne avleveringen skal etter forslaget skje kort tid etter at utvalget har avsluttet arbeidet sitt, og den strengere taushetsplikten bør da ikke falle bort samtidig. En slik løsning ville ikke ivareta de hensynene som ligger bak forslaget om at dersom utvalget får tilgang til opplysninger som er underlagt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal den strengere taushetsplikten også gjelde for utvalget.

På bakgrunn av innspillet fra Arkivverket, foreslår departementet derfor at det fastsettes i loven at den strengere taushetsplikten også skal følge med etter avlevering til arkivdepot. Det følger forutsetningsvis av dette at den strengere taushetsplikten også skal gjelde for de som er ansatt i eller som ellers utfører arbeid eller tjeneste for arkivdepotet, og departementet ser derfor ikke behov for noe tillegg om dette i loven. Når det gjelder spørsmålet om hvordan det etter avleveringen skal avklares hvilken taushetsplikt som gjelder, antar departementet at det i stor grad vil gå tyde-

lig fram hvem som er avsender av de aktuelle dokumentene, og at det for utvalgets vedkommende særlig vil være opplysninger fra organer innenfor helsevesenet som er underlagt en strengere taushetsplikt. Dette spørsmålet bør ellers avklares så langt som mulig i forbindelse med avleveringen av materialet.

7.3.2 Plikt til å avverge straffbare forhold, opplysningsplikt til barnevernet m.m.

Lovforslaget regulerer utvalgets taushetsplikt. Andre steder i lovverket finnes det bestemmelser om varsling eller avverging som går foran lovbestemt taushetsplikt. Slike regler vil også gjelde for de som pålegges taushetsplikt gjennom dette lovforslaget. I tråd med innspillet fra Politidirektoratet vil departementet understreke at den alminnelige plikten etter straffeloven § 196 til å avverge bestemte straffbare forhold, også vil gjelde for medlemmene i utvalget og de som eller utfører tjeneste eller arbeid for utvalget. Avvergingsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt og har dermed forrang, jf. strl. § 196 første ledd andre punktum.

Det samme gjelder plikten etter straffeloven § 287 første ledd til å «hjelp en person som er i åpenbar fare for å miste livet eller bli påført betydelig skade på kropp eller helse», og til etter evne å «avverge brann, oversvømmelse, sprengning eller lignende ulykke som medfører fare for menneskeliv eller betydelig skade på kropp og helse». Denne hjelpeplikten vil etter omstendighetene kunne oppfylles ved varsling og liknende, men vil i praksis neppe bli aktuell for utvalget.

Videre gjelder plikten etter straffeloven § 226 til å varsle om opplysninger som godtgjør at en uskyldig person er tiltalt eller dømt, og opplysningsplikten til barnevernet etter barnevernloven § 6-4 første ledd.

7.3.3 Taushetspliktens varighet

Departementets forslag til § 3 første ledd første punktum innebærer at utvalgets taushetsplikt faller bort etter de vanlige reglene i forvaltningsloven og annet regelverk. Det er grunn til å påpeke her at etter forvaltningslovsforskriften § 11 kan Riksarkivaren forlenge taushetsplikten for opplysninger i saker som befinner seg hos Arkivverket, når hensynet til personvern tilsier det. Dette kan for eksempel være aktuelt når det gjelder opplysninger om enkeltpersoners sykdom. Etter forskriften § 10 gjelder dessuten taushetsplikten i 100 år for barnevern- og adopsjonssaker.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

7.3.4 Straffansvar for brudd på taushetsplikten

Departementet finner det ikke tvilsomt at den som krenker taushetsplikten som følger av lovforslaget § 3, omfattes av den objektive gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 209, og dermed kan straffes etter straffeloven §§ 209 og 210. Ut fra dette finner departementet ikke grunn til å ta inn en henvisning til straffeloven i lovforslaget § 3. Dette lovforslaget retter seg kun mot utvalget og de som utfører tjenester eller arbeid for utvalget, og det forutsettes at disse personene er eller gjøres kjent med at brudd på taushetsplikten kan medføre straffansvar.

Utvalgets medlemmer og de som ellers utfører arbeid eller tjeneste for utvalget, er i utgangspunktet ikke omfattet av den personkretsen som kan straffes etter straffeloven § 211. Ingen av disse personene har et yrke som omfattes av denne paragrafen. Skulle noen med et slikt yrke likevel utføre arbeid eller tjeneste for utvalget, må spørsmålet vurderes ut fra den konkrete situasjonen.

Derimot legger departementet til grunn at straffeloven § 207 om krenkelse av forretningshemmeligheter, alternativt lov 27. mars 2020 nr. 15 om vern av forretningshemmeligheter § 9 (som ikke har trådt i kraft), gjelder for utvalget og de som utfører tjenester eller arbeid for utvalget. Disse bestemmelsene vil imidlertid trolig ha begrenset praktisk betydning ved siden av straffeloven §§ 209 og 210. Etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 har utvalget og de som ellers utfører tjeneste eller arbeid for utvalget, taushetsplikt om «tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår», og krenkelse av denne taushetsplikten kan som nevnt medføre straffansvar etter straffeloven §§ 209 og 210.

7.3.5 Annen bruk av taushetsbelagte opplysninger

Når det ellers gjelder utvalgets bruk av taushetsbelagte opplysninger, legger departementet til grunn at taushetsplikten etter lovforslaget § 3 ikke er til hinder for at utvalget deler opplysninger med eventuelle eksterne personer som arbeider på oppdrag for utvalget, jf. forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 2 og 4.

Informasjon som utvalget mottar, skal sikres på betryggende måte slik at bevisverdien og taus-

hetsplikten ivaretas, jf. rundskriv G-48/75 punkt IV. Departementet finner det ikke hensiktsmessig å regulere dette nærmere i loven.

7.3.6 Presentasjon av materialet

Departementet kan ikke se at det er behov for å fastsette særskilte regler i denne loven om unntak fra innsyn for personsensitive opplysninger. Personsensitive opplysninger vil i all hovedsak være taushetsbelagte etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1 og dermed unntatt fra innsyn, jf. offentleglova § 13 første ledd. For øvrig vil flere regler i offentleglova om unntak fra innsyn kunne være aktuelle.

I utgangspunktet gjelder offentleglova fullt ut for Koronautvalget, noe som innebærer at utvalget selv skal behandle mottatte innsynskrav, jf. offentleglova § 29 første ledd.

Når det gjelder utvalgets presentasjon av de mottatte opplysningene, legger departementet til grunn at dette vil bli håndtert på forsvarlig måte. Utvalget vil her kunne bygge på tidligere utredninger fra andre utvalg og kommisjoner, ikke minst Koronakommisjonen.

Departementet foreslår ikke å pålegge utvalget en plikt til å publisere sin journal løpende på internett, slik TV 2 AS m.fl. ønsker. Dette spørsmålet er ikke i dag regulert i lovverket, men departementet viser til at offentlegforskrifta § 6 som er vedtatt, men ikke er trådt i kraft, omhandler tilgjengeliggjøring av journaler på internett. Offentlige utvalg og kommisjoner omfattes ikke av plikten til å gjøre journalen tilgjengelig for allmenheten på internett etter forskriften § 6 første ledd. Etter § 6 andre ledd er enkelte organer ikke i noe tilfelle omfattet av plikten til å gjøre journalen sin tilgjengelig på internett. Utvalget har en del til felles med noen av disse organene, siden utvalget vil komme til å innhente svært sensitiv informasjon. Dette taler mot at utvalget pålegges å gjøre journalen sin tilgjengelig på internett.

Departementet legger til grunn at utvalgets samlede arbeid ikke kan anses som et «kontroll- og reguleringstiltak» i offentleglova § 24 første ledd sin forstand, og at utvalget dermed ikke generelt kan unnta sine dokumenter med hjemmel i denne bestemmelsen. Det kan imidlertid tenkes at bestemmelsen i enkelte tilfeller kan komme til anvendelse, avhengig av det enkelte dokumentets innhold, for eksempel dersom utvalget har innhentet opplysninger som omhandler offentlige kontroll- og reguleringstiltak.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

7.3.7 Behandling av klager etter offentliglova

Departementet foreslår å fastsette i loven § 7 hvem som er klageinstans ved klager på utvalgets avgjørelser etter offentliglova. Etter forslaget skal klageinstansen være det departementet som behandlet saken om oppnevningen av utvalget, og dermed er utvalgets administrativt overordnede organ. Dette er nå Justis- og beredskapsdepartementet. Så lenge utvalget er aktivt, følger dette også av gjeldende rett, jf. offentligforskrifta § 11 første ledd. Departementet foreslår videre at det samme departementet, eventuelt det departementet som senere overtar saksområdet, også skal være klageinstans for avgjørelser etter offentliglova som gjelder utvalgets arkiv etter at arkivet er overlevert til arkivdepot. Det er dette departementet som vil kjenne saksområdet best og generelt ha de beste forutsetningene for å vurdere klagesaker vedrørende innsyn i materialet. For-

slaget har også sammenheng med forslaget omtalt i punkt 11 om at utvalget skal avlevere sitt arkiv direkte til arkivdepot, og ikke overføre arkivet til departementet, slik utvalg og kommisjoner vanligvis gjør. Utgangspunktet ville da ha vært at arkivdepotets overordnede organ, i dag Kultur- og likestillingsdepartementet, ble klageinstans etter at arkivet var avlevert. Dette ville i større grad medføre behov for bistand ved behandlingen av klagesakene og kunne påføre dette departementet urimelige belastninger med behandling av klagesaker.

Ut fra dette foreslår departementet at det fastsettes i loven at departementet er klageinstans for utvalgets avgjørelser etter offentliglova og for avgjørelser etter offentliglova som gjelder utvalgets arkiv etter at arkivet er avlevert til arkivdepot. Dette skal være det departementet som har ansvaret for det området som utvalgets virksomhet omfattes av. Se forslaget til § 7 i lovforslaget.

8 Behandling av personopplysninger

8.1 Forslaget i høringsnotatet

Høringsforslaget § 4 første ledd inneholdt en bestemmelse om utvalgets grunnlag for å behandle personopplysninger. I høringsnotatet ble det gitt følgende redegjørelse for forslaget:

«Departementet viser til at lovforslaget vil innebære at utvalget vil innhente personopplysninger og i noen tilfeller særlige kategorier av personopplysninger og personopplysninger om straffbare forhold. Verken samtykke eller anonymisering anses som tilstrekkelig for utvalgets innhenting av personopplysninger, jf. punkt 5.1, og departementet legger til grunn at et særskilt grunnlag for behandling av personopplysninger er nødvendig.

Departementet viser til at formålet med utvalgets arbeid er å evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-utbruddet og fremme forslag til tiltak som kan bidra til å få en bedre fremtidig beredskap og krisehåndtering. Departementet finner derfor at selv om utvalgets behandling av personopplysninger kan være inngripende, er samfunnsnyttene av behandlingen så stor at den begrunner dette.

Departementet går derfor inn for å fastsette en lovbestemmelse som eksplisitt gir utvalget rett til å behandle personopplysninger som er nødvendige for formålet med utvalgets arbeid. Dette skal kunne gjøres uten samtykke fra dem opplysningene gjelder, og også omfatte personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.»

Høringsforslaget § 4 andre ledd inneholdt en bestemmelse som gjør unntak fra innsynsretten i personvernforordningen artikkel 15. I høringsnotatet ble det gitt følgende redegjørelse for forslaget:

«Departementet legger til grunn at det følger av personvernforordningen artikkel 23 nr. 1 bokstav e at nasjonal rett kan begrense rettighetene til den registrerte når en slik begrensning overholder det vesentligste innholdet i de

grunnleggende rettighetene og frihetene, og er et nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn for å sikre «viktige mål av generell allmenn interesse».

Det foreslås derfor, med grunnlag i personvernforordningen artikkel 23 nr. 1 bokstav e, et unntak fra den registrertes rett til innsyn i personopplysningene om vedkommende etter personvernforordningen artikkel 15. På bakgrunn av at utvalgets arbeid skal foregå innenfor en tidsavgrenset periode, er departementets vurdering at det ikke er hensiktsmessig dersom en for stor del av utvalgets arbeidstid går med til å behandle innsynskrav. Departementet foreslår derfor at denne innsynsretten ikke skal gjelde dersom det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn. Det vises til at tilsvarende unntak gjelder ved behandling av personopplysninger for vitenskapelige forskningsformål.

Bestemmelsen, som foreslås tatt inn i § 4 andre ledd, innebærer at den registrertes rett til innsyn ikke gjelder «så langt det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn». Formuleringen «så langt» er vesentlig for at begrensningen i innsynsretten skal være i tråd med forholdsmessighetskravet i personvernforordningen artikkel 23. Uforholdsmessighetsvurderingen skal være i samsvar med det som gjelder for vitenskapelige forskningsformål etter personopplysningsloven § 17, jf. Prop. 56 LS (2017–2018) side 217–218:

«Det kan bare gjøres unntak i den utstrekning innsyn er uforholdsmessig. Det må derfor foretas en konkret vurdering av de ulike typene informasjon som omfattes av artikkel 15. Det kan for eksempel kreve en uforholdsmessig innsats å gi en kopi av personopplysningene som behandles, jf. artikkel 15 nr. 3, men ikke å gi slik generell informasjon som er nevnt i artikkel 15 nr. 1 og 2. Da vil det foreligge innsynsrett etter artikkel 15 nr. 1 og 2, men ikke etter nr. 3. I forholdsmessighetsvurderingen inngår ikke bare den enkelte innsynsbegjæringen; også den samlede mengden av innsyns-

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

begjæringer og potensielle innsynsbe-
gjæringer kan tas i betraktning.»

Når det gjelder muligheten for å få over-
prøvd et eventuelt avslag på slike innsyns-
krav, viser departementet til at det er mulig å klage
til Datatilsynet. Unntaket fra innsynsretten er
ikke ment å begrense den registrertes rett til å
klage og å bruke rettsmidler etter personvern-
forordningen kapittel 8.»

I høringsnotatet ble det uttrykkelig presisert at
departementet ikke foreslo noen ytterligere
begrensinger i den registrertes rettigheter etter
personvernforordningen.

Når det gjelder øvrige spørsmål knyttet til
utvalgets behandling av personopplysninger, ble
det gitt følgende redegjørelse i høringsnotatet:

«Utvalget skal løpende vurdere om de person-
opplysningene som til enhver tid behandles, er
nødvendige for å gjennomføre oppgavene i
utvalgets mandat. Departementet viser her til
personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bok-
stav c og e. Etter bokstav c om dataminimering
skal behandling av personopplysninger være
adekvate, relevante og begrenset til det som er
nødvendig for formålene de behandles for.
Etter bokstav e skal opplysningene ikke lagres
lenger enn det som er nødvendig for formålet.

Departementet legger til grunn at Korona-
utvalget selv vil være behandlingsansvarlig
etter personvernforordningen artikkel 4 nr. 7,
siden utvalget vil gjennomføre sitt arbeid uav-
hengig av Statsministerens kontor, Justis- og
beredskapsdepartementet og andre organer.
Som behandlingsansvarlig skal utvalget etter
personvernforordningen artikkel 24 nr. 1 gjen-
nomføre egnede tekniske og organisatoriske
tiltak for å sikre og påvise at behandlingen
utføres i samsvar med forordningen. Den skal
også foreta en vurdering av personvernkonse-
kvenser etter personvernforordningen artikkel
35 i den grad denne bestemmelsen kommer til
anvendelse.»

8.2 Høringsinstansenes syn

Datatilsynet støtter avgrensingen i § 4 om at hjem-
melen skal dekke behandling av personopplys-
ninger som er nødvendige for formålet. Videre
påpeker tilsynet i sitt høringssvar at utvalget som
behandlingsansvarlig selv har ansvar for å tilse at
kravet om nødvendighet er oppfylt, samtidig som
avgiverorganene også vil ha et selvstendig ansvar

for å påse at det ikke utleverer personopplys-
ninger i større utstrekning enn loven tillater. I den
forbindelse må avgiverorganet ta stilling til hvilke
personopplysninger som er nødvendige for
utvalget, og om det er mulig å anonymisere eller
avidentifisere personopplysningene før de utleve-
res til utvalget, jf. dataminimeringsprinsippet i
personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav
c. Datatilsynet foreslår derfor at det uttrykkelig
fastsettes i loven at anonyme eller pseudonyme
opplysninger skal brukes der slike opplysninger
er tilstrekkelige til å dekke utvalgets informa-
sjonsbehov, og opplysningene er tilgjengelige
eller kan fremskaffes med enkle midler.

Datatilsynet uttaler ellers at det er hensikts-
messig at utvalget selv er behandlingsansvarlig
etter personvernregelverket, og stiller seg positiv
til at det i lovforslaget også er tatt stilling til hvem
som skal være behandlingsansvarlig etter at
utvalget opphører å eksistere. *Utlendingsdirekto-
ratet (UDI)* stiller derimot spørsmål om dette bør
gå fram eksplisitt av loven.

Videre påpeker *Datatilsynet* at utvalget som
behandlingsansvarlig har et stort ansvar for å
sikre at personopplysningssikkerheten ivaretas til
enhver tid. Det heter her:

«I den forbindelse må utvalget gjennomføre
risikovurderinger, og vi understreker at det vil
være utvalgets ansvar å påse at personopplys-
ningene i utvalgsarbeidet sikres med tekniske
og organisatoriske tiltak på en måte som er
egnet i henhold til artikkel 32.

Vi legger til grunn at utvalget vil behandle
store mengder personopplysninger, herunder
taushetsbelagt informasjon og opplysninger
som regnes som *særskilte kategorier*, jf. person-
vernforordningen artikkel 9. Dermed vil per-
sonopplysningssikkerhet være svært viktig,
både i forbindelse med utlevering av informa-
sjon til utvalget og under utvalgets arbeid. Inn-
samlingen av opplysninger må skje gjennom til-
fredsstillende kanaler for informasjonsover-
føring, og dataene må være sikret når de er
kommet utvalget i hende.

Datatilsynet er kritisk til at valg av virke-
midler og ansvaret for ivaretagelse av person-
opplysningssikkerhet blir overlatt til et utvalg
med tidsbegrenset arbeidsperiode. En grunn-
leggende forutsetning for overholdelse av plik-
tene som behandlingsansvarlig, vil være at
utvalget er gitt tilstrekkelige midler og kompe-
tanse til å kunne gjøre adekvate personvern-
vurderinger.»

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Datatilsynet, Norsk forbund for utviklingshemmede, UDI, Politidirektoratet (POD) og TV 2 AS har uttalt seg om høringsforslagets § 4 andre ledd om unntak fra den registrertes rett til innsyn i opplysninger om vedkommende etter personvernforordningen artikkel 15.

Datatilsynet mener ordlyden er uklar og må klargjøres, og tilsynet viser til forholdsmessighetsvurderingen og nye retningslinjer fra EDPB Guidelines 01/2022 on data subject rights – Right of access, som klargjør rekkevidden av adgangen til å gjøre unntak fra retten til innsyn etter personvernforordningen artikkel 15. Det uttales følgende:

«I merknadene til lovforslaget vises det til at utvalgets forholdsmessighetsvurdering skal være i samsvar med det som gjelder for vitenskapelige forskningsformål, jf. Prop. 56 LS (2017–2018) punkt 38.1 under merknadene til § 17. Her er det blant annet uttalt at «i forholdsmessighetsvurderingen inngår ikke bare den enkelte innsynsbegjæringen; også den samlede mengden av innsynsbegjæring og potensielle innsynsbegjæring kan tas i betraktning».

Datatilsynet viser til nye retningslinjer fra EDPB Guidelines 01/2022 on data subject rights – Right of access, som klargjør rekkevidden av adgangen til å gjøre unntak fra retten til innsyn etter personvernforordningen artikkel 15. Vi presiserer at unntaksadgangen er snever, og at rettstilstanden man tok utgangspunkt i ved utformingen av unntaket i 2020, kan ha blitt endret. Vi overlater til departementet å vurdere om unntaket som foreslås, er i samsvar med personvernforordningens krav og rammer.»

Videre påpeker *Datatilsynet* at retten etter personvernforordningen artikkel 77 til å klage til *Datatilsynet* på avslag på innsyn etter forordningen artikkel 15 ikke tilsvarer retten etter forvaltningsloven til å klage på forvaltningsvedtak til overordnet forvaltningsorgan, og at det ikke må gis et inntrykk av at *Datatilsynet* er overordnet forvaltningsorgan for beslutninger om å gjøre unntak fra innsynsretten.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede foreslår følgende omformulering av unntaket for å understreke at dette er et unntak, og ikke hovedregelen:

«Retten til innsyn etter personvernforordningen artikkel 15 gjelder, med mindre det vil

kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn.»

UDI viser til at dersom utvalgets oppgaver anses som vitenskapelig forskning, vil et unntak fra innsynsretten allerede følge av personopplysningsloven § 17 første ledd. Dersom oppgaven faller helt eller delvis utenfor definisjonen av vitenskapelig forskning, mener *UDI* at lovens § 4 andre ledd bør ha samme innhold som personopplysningsloven § 17, ved å også inkludere retten til retting og begrenning av behandlingen.

TV 2 AS er kritiske til unntaket og savner en klargjøring av situasjonen etter at utvalget har avsluttet sitt arbeid, både når det gjelder unntaket fra retten til innsyn og ansvaret for å påse at arkivering og kassering skjer på rett måte.

POD uttaler at opplysninger som er taushetsbelagte etter politiregisterloven § 23 andre ledd, vil være unntatt fra retten til innsyn etter personvernforordningen, jf. personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav d, og mener at politiet må kontaktes ved behandling av begjæring om innsyn i eventuelle opplysninger som er utlevert fra politiet, for en vurdering av om opplysningene er omfattet av unntaket.

Videre understreker *POD* at dersom utvalget behandler begjæring om innsyn i opplysninger utlevert fra politiets registre, må den behandlingsansvarlige for registeret få anledning til å gi føringer for hvilke opplysninger den registrerte kan få innsyn i. De viser til at *Kripos* er behandlingsansvarlig for 18 av de sentrale politiregistrene. *POD* mener på bakgrunn av dette at det bør framgå av lovproposisjonen at utvalget har lik taushetsplikt som politiet, og at utvalget skal konsulerte politiet ved forespørsler og vurdering av innsyn.

8.3 Departementets vurdering

Departementet foreslår at forslaget i høringsnotatet videreføres, med en tilføyelse i tredje ledd i lovforslagets § 4 om hvem som er behandlingsansvarlig.

Departementet legger til grunn at § 4 første ledd i lovforslaget gir grunnlag for behandling av personopplysninger, og at denne hjemmelen også omfatter særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 og personopplysninger om straffedommer og lovovertrædelser etter samme forordning artikkel 10. Departementet vurderer at behandling av særlige kategorier av personopplysninger er for-

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

holdsmessig sett opp mot samfunnsnyten av utvalgets arbeid. De tiltakene som er foreslått fastsatt i loven – begrensning av tilgang til opplysninger hva gjelder innhold, personkrets og tid, arkivavgrensning og kassering av dokumenter som ikke er arkivverdige, og forbud mot bruk av informasjonen i senere rettssaker – er tilstrekkelige for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser. Departementet er videre enig med Datatilsynet i at det er viktig at utvalget som behandlingsansvarlig selv tar ansvar for at de personopplysningene utvalget behandler, er nødvendige og relevante, og for at utvalget ikke går utover rammene i lovhjemmelen. En viktig forutsetning for dette vil være at utvalget er gitt tilstrekkelige midler og kompetanse til å gjennomføre adekvate personvern vurderinger. Det påhviler også, slik Datatilsynet påpeker, et ansvar på avgiverorganet til å foreta en vurdering av hvilke personopplysninger som er nødvendige for utvalget, og om det er mulig å anonymisere eller avidentifisere personopplysningene før de utleveres til utvalget. Departementet går ikke inn for at det skal uttrykkelig fastsettes i loven at anonyme eller pseudonyme opplysninger skal brukes dersom det er tilstrekkelig for å dekke utvalgets informasjonsbehov, da dette følger av dataminimeringsprinsippet i personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav c.

Videre viser departementet til at andre lignende utvalg er vurdert å ha grunnlag for å behandle særlige kategorier av personopplysninger etter artikkel 9 nr. 2 bokstav g. Ut fra dette opprettholdes forslaget fra høringsnotatet.

Departementet opprettholder også forslaget til § 4 andre ledd, som innebærer et unntak fra den registrertes rett til innsyn i personopplysningene om vedkommende etter personvernforordningen artikkel 15 dersom det kreves en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn. Det vises her til vurderingen i høringsnotatet inntatt i punkt 8.1 ovenfor, samt at uforholdsmessighetsvurderingen etter lovforslaget § 4 andre ledd skal være i samsvar med det som gjelder for vitenskapelige forskningsformål etter personopplysningsloven § 17, jf. Prop. 56 LS (2017–2018) side 217–218. Departementet har merket seg Datatilsynet sitt høringsinnspill om nye retningslinjer fra EDPB Guidelines 01/2022 on data subject rights – Right of access vedrørende rekkevidden for å gjøre unntak fra innsynsretten etter personvernforordningen artikkel 15. Slik Datatilsynet påpeker, er unntaksadgangen snever, og nevnte retningslinje presiserer i punkt 195 viktigheten av at unntak fra innsynsretten i nasjonal rett basert på artikkel 23 i personvernfor-

ordningen må oppfylle de kravene som er satt i artikkelen for øvrig. Det vises også til Guidelines 10/2020 on restrictions under Article 23 GDPR. Som nevnt i høringsnotatet legger departementet til grunn at det følger av personvernforordningen artikkel 23 nr. 1 bokstav e at nasjonal rett kan begrense rettighetene til den registrerte når en slik begrensning overholder det «vesentligste innholdet i de grunnleggende rettighetene og frihetene», og er et «nødvendig og forholdsmessig tiltak» i et demokratisk samfunn for å sikre «viktige mål av generell allmenn interesse».

Om kravet til overholdelse av innholdet i de grunnleggende rettighetene og frihetene framkommer følgende av EDPB retningslinje 10/2020:

«One of the main objectives of data protection law is to enhance data subjects' control over personal data concerning them. Any restriction shall respect the essence of the right that is being restricted. This means that restrictions that are extensive and intrusive to the extent that they void a fundamental right of its basic content, cannot be justified. In any case, a general exclusion of all data subjects' rights with regard to all data processing operations as well as a general limitation of the rights mentioned in Article 23 GDPR of all data subjects for specific data processing operations or with regard to specific controllers would not respect the essence of the fundamental right to the protection of personal data, as enshrined in the Charter.»

Departementet er av den oppfatning at unntaket i lovforslagets § 4 andre ledd overholder innholdet i retten til innsyn ved at unntaket kun gjelder «dersom det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn». Dette innebærer at den registrerte fortsatt har rett til innsyn i opplysninger om vedkommende selv etter personvernforordningen artikkel 15 dersom det ikke krever en uforholdsmessig stor innsats å gi vedkommende innsyn. Departementet mener videre at det går tydelig fram av ordlyden at utgangspunktet er at innsynsretten etter personvernforordningen artikkel 15 gjelder, og ser derfor ikke behov for en slik omformulering som Norsk Forbund for Utviklingshemmede foreslår. Det er for øvrig ikke foreslått noen ytterligere begrensninger i den registrertes grunnleggende rettigheter og friheter etter personvernforordningen. Departementet finner det ikke hensiktsmessig å unnta retten til retting og begrensning av behandling for å harmonisere med ordlyden i personopplysningsloven § 17 slik UDI har foreslått.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Om kravet til at begrensningen er et «nødvendig og forholdsmessig tiltak» sies følgende i nevnte retningslinje fra EDPB:

«Restrictions are only lawful when they are a necessary and proportionate measure in a democratic society, as stated in Article 23(1) GDPR. This means that restrictions need to pass a necessity and proportionality test in order to be compliant with the GDPR».

Det følger som nevnt av ordlyden i § 4 andre ledd at unntaket kun gjelder «dersom det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn». Departementet legger til grunn at utvalget skal foreta en konkret vurdering av om det er forholdsmessig å gi innsyn eller ikke. I dette inngår også en vurdering av nødvendighet, herunder en konkret vurdering av de ulike typene informasjon som omfattes av innsynskravet etter artikkel 15, og hvor stor del av utvalgets arbeidstid som vil gå til å behandle innsynskrav. Det er kun dersom det etter denne vurderingen framstår uforholdsmessig å behandle innsynskravet at unntaket kan sies å være nødvendig.

Det vises for øvrig til utvalgets mandat når det gjelder kravet om å sikre «viktige mål av generell allmenn interesse».

Endelig er det et vesentlig moment at når utvalget har avsluttet sitt arbeid, skal dens arkivmateriale leveres til arkivdepot, jf. lovforslaget § 6 første ledd, og den registrerte kan da be om innsyn overfor Arkivverket, som blir ny behandlingsansvarlig og som ikke er omfattet av unntaket i § 4 andre ledd. Dette er i tråd med anbefalingen til EDPB i guideline 01/2022:

«In terms of the right of access, the EDPB recalls that controllers should lift the restrictions as soon as the circumstances that justify them no longer apply.»

Når det gjelder muligheten for den registrerte til å få overprøvd et eventuelt avslag på innsynskrav, viser departementet til at slike avslag kan påklages til Datatilsynet, som er den alminnelige klageinstansen for klager over avslag på slike innsynskrav. Departementet finner derfor ikke grunn til å fastsette dette uttrykkelig i loven her, men understreker at det er riktig at Datatilsynet ikke er noe overordnet forvaltningsorgan på området.

Ved klager på utvalgets avgjørelser etter offentleglova, er derimot departementet klageinstans. Det samme gjelder for klager på avgjørelser etter offentleglova som gjelder utvalgets arkiv etter at arkivet er avlevert til arkivdepot.

Departementet er også enig med Datatilsynet i at utvalget opphører å være behandlingsansvarlig når dets arbeid er avsluttet, og at det etter dette fortsatt må foreligge en behandlingsansvarlig som henvendelser om håndtering av personopplysninger kan rettes til. Departementet viser til at når utvalget avslutter sitt arbeid, skal den avlevere sitt arkivmateriale til arkivdepot, jf. lovforslaget § 6 første ledd omtalt i punkt 4.5 nedenfor. Departementet legger dermed til grunn at Arkivverket vil være behandlingsansvarlig for arkivmateriale som avleveres dit.

Når det gjelder uttalelsen fra POD, vil departementet presisere at politiregisterloven § 23 andre ledd gjelder taushetsplikten til de som er ansatt i eller utfører tjeneste eller arbeid for politiet eller påtalemyndigheten, og den gir strengere regler om taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven. Dersom politiet gir utvalget opplysninger som er undergitt strengere regler om taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal disse strengere reglene etter lovforslaget gjelde for utvalget, jf. forslaget til § 4 andre ledd. Spørsmålet om å nekte den registrerte innsyn med hjemmel i personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav d må da vurderes ut fra denne strengere taushetsplikten.

Dersom politiet har pålagt utvalget taushetsplikt om utleverte opplysninger, jf. politiregisterloven § 35, kan den registrerte nektes innsyn med hjemmel i personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav d. De andre unntakene i § 16 første ledd kan også etter en konkret vurdering kunne komme til anvendelse.

Utvalget bør i utgangspunktet innhente politiet eller påtalemyndighetens syn før utvalget beslutter om den registrerte skal gis innsyn i opplysninger innhentet fra politiet eller påtalemyndigheten. Det er imidlertid utvalget som tar den endelige beslutningen, og departementet vil ikke foreslå en plikt for utvalget til å konsultere politiet eller påtalemyndigheten i lovforslaget. Et slikt pålegg kan bli forstått som en avgrensning av innsynsretten etter personvernforordningen artikkel 15, og det kreves da hjemmelsgrunnlag i forordningen artikkel 23. Det sentrale vil i alle tilfelle være om opplysningene er av en slik karakter at det er grunn til å vurdere nærmere om det er behov og grunnlag for unntak fra innsynsretten etter personopplysningsloven §§ 16 eller 17. Det bør vurderes ut fra de konkrete opplysningene og omstendighetene ellers om en skal kontakte politiet eller påtalemyndigheten for å få innspill til dette.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

9 Forbud mot bruk av opplysninger som bevis i senere saker

9.1 Forslaget i høringsnotatet

Etter høringsforslaget § 5 skal opplysninger som utvalget har mottatt i forbindelse med arbeidet sitt, ikke kunne brukes som bevis i en eventuell senere straffesak eller sivil sak. I høringsnotatet ble det gitt følgende redegjørelse for forslaget:

«Straffeprosessloven § 118 og tvisteloven § 22-3 inneholder bevisforbud om opplysninger undergitt lovbestemt taushetsplikt. Uten samtykke fra departementet kan retten ikke ta imot forklaring fra et vitne, eller på annen måte få fremlagt bevis som inneholder slike opplysninger. Det fremgår av § 118 første ledd tredje punktum at departementet bare kan nekte samtykke når «åpenbaringen vil kunne utsette staten eller allmenne interesser for skade eller virke urimelig overfor den som har krav på hemmelighold». En tilnærmet likelydende bestemmelse følger av tvisteloven § 22-3 andre ledd andre punktum. Dersom samtykke gis, vil en tjenestemann i utgangspunktet ha plikt til å avgi forklaring på vanlig måte.

Etter departementets syn er det nødvendig for utvalgets arbeid at det sikres best mulig tilgang til opplysninger, og at forklaringene som gis til utvalget, er mest mulig fullstendige. Uten et forbud mot bruk i senere rettssaker kan det tenkes at personer med relevant informasjon ikke vil gi opplysninger i frykt for at opplysningene senere kan bli brukt i rettssaker mot vedkommende eller noen som står vedkommende nær.

Departementet viser til at en tilsvarende bestemmelse er vedtatt for Koronakommisjonen, NAV-granskningsutvalget og Partnerdrapsutvalget, se henholdsvis lov om informasjonstilgang m.m. for Koronakommisjonen, lov om informasjonstilgang mv. for NAV-granskningsutvalget § 5 og lov om informasjonstilgang m.m. for Partnerdrapsutvalget § 7.

Lovbestemmelsen er en spesialregel som på sitt felt går foran straffeprosessloven og tvisteloven. Bestemmelsen er rettet mot utvekslingen av informasjon mellom utvalget og personer

som gir opplysninger til utvalget. Den medfører ikke noe generelt bevisforbud for visse opplysninger og er heller ikke til hinder for at en person som gir informasjon til utvalget, ellers må forklare seg om samme forholdene etter de alminnelige reglene om bevis tilgang.»

9.2 Høringsinstansenes syn

En rekke privatpersoner og anonyme er kritiske til forslaget om at opplysninger som utvalget har mottatt i medhold av § 2, ikke kan brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak. Flere av disse mener tvert imot at slike opplysninger må kunne brukes for å rettsforfølge myndighetspersoner og andre.

TV 2 AS bemerker at berørte personer ikke kan straffes om de ikke gir opplysningene, men at offentlig ansatte, slik TV 2 AS forstår det, risikerer arbeidsrettslige sanksjoner dersom de ikke medvirker. Dette bør tydeliggjøres av hensyn til de som er aktuelle. Konsekvensene av en regulering som gjør det straffritt å bryte en ellers velbegrunnet og lovfestet profesjonsbegrunnet taushetsplikt, synes ikke å være særlig drøftet. Selv om ingen som faller utenfor instruks fra 6. mai 2022, øyensynlig kan oppleve straff eller annen reaksjon dersom man nekter å forklare seg for utvalget, er dette et viktig tema som kaller på nærmere klargjøring. TV 2 AS mener også at et forbud mot at opplysninger utvalget mottar, kan brukes som bevis i senere rettssaker, framstår som ubegrunnet ut fra mandat og formål, og mener det er vanskelig å se at reguleringen i særlig grad vil medføre at personer med relevant informasjon i større grad vil gi opplysninger uten frykt for at opplysningene senere kan bli brukt i rettssaker mot vedkommende selv eller noen som står vedkommende nær. Bestemmelsen medfører ikke noe generelt bevisforbud. En person som gir informasjon til utvalget, må forklare seg om de samme forholdene etter de alminnelige reglene om bevis tilgang. For TV 2 AS framstår det derimot i strid med den alminnelige rettsfølelsen at et offentlig oppnevnt og av allmennheten finansiert,

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

granskingsutvalg – uansett mandat – ikke skal kunne gi informasjon og utløse forfølgning av åpenbart straffbare forhold som man blir klar over. Temaet for undersøkelsene her avviker jo også vesentlig fra f.eks. Partnerdrapsutvalget, som det vises til i høringsnotatet.

Morten Walløe Tvedt mener at forslaget til § 5 reiser problemstillinger som burde vært klarere begrunnet og stiller spørsmålet om forslaget innebærer at Koronautvalget, for det tilfelle den avdekker straffbare forhold eller forhold som er erstatningsbetingende, så skal Koronautvalget ikke ta en slik sak videre? Det er en lite tilfredsstillende situasjon om det skulle være slik. Hvis Koronautvalget skulle finne forhold som enten gir grunnlag for straffeforfølgning eller andre sivilrettslige krav, bør slike brudd bringes vildere til rette myndighet for videre oppfølging. Et praktisk eksempel på dette kan være at hvis en beslutning ble fattet på så mangelfullt grunnlag at det er ugyldig, men at den påførte private selskaper eller personer økonomisk tap. Høringsnotatet svarer ikke på hva som skal skje i denne situasjonen. Dette bør avklares før en slik lov vedtas. Han stiller også spørsmål om noen melder inn opplysninger til Koronautvalget slik at disse opplysningene senere blir unntatt fra å være beviser for enten en straffesak eller en sivil sak? Kan noen dermed avskjære visse typer av beviser for straffbare eller erstatningsbetingende forhold ved å melde dem inn til Koronautvalget?

9.3 Departementets vurderinger

Departementet opprettholder forslaget om at opplysninger som Koronautvalget mottar i medhold av § 3, ikke skal kunne brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak. Departementet viser til begrunnelsen i høringsnotatet gjengitt i punkt 9.1 ovenfor. Bruk av opplysningene som bevis i en senere straffesak eller sivil sak mot personen som gav opplysningene, kan stride mot forbudet mot pålagt selvinkriminering, som inngår i retten til en rettferdig rettergang, og retten kan normalt ikke ta imot bevis som er underlagt lovbestemt eller profesjonsbestemt taushetsplikt, jf. tvisteloven §§ 22-3, 22-3 a og 22-5 og straffeprosessloven §§ 118, 118 b og 119. En person som gir informasjon til utvalget, kan likevel måtte forklare seg om de samme forholdene etter de alminnelige reglene om bevisstilgang, slik *TV 2 AS* bemerker. Dette må eventuelt skje etter en konkret vurdering. Tilsvarende kan det tenkes at dokumenter som blir oversendt Koronautvalget, også kan måtte legges fram av andre som bevis i en senere rettsak. Slike dokumenter kan

også blir oversendt politiet og dermed bli en del av en straffesak, jf. nedenfor. Dette vil da skje helt uavhengig av oversendelsen til utvalget.

TV 2 AS mener det av hensyn til de aktuelle bør tydeliggjøres at berørte personer ikke kan straffes om de ikke gir opplysninger til utvalget, men at offentlig ansatte risikerer arbeidsrettslige sanksjoner dersom de ikke medvirker. Departementet bemerker at dette ikke er regulert i lovforslaget, men må vurderes ut fra et eventuelt brudd på den aktuelle instruksjonen. Eventuelle sanksjoner for slike brudd finnes i statsansatteloven, arbeidsmiljøloven og straffeloven. Når det gjelder påstanden fra *TV 2* om at konsekvensene av en regulering som gjør det straffritt å bryte taushetsplikten, ikke er særlig drøftet, viser departementet til at det ikke er snakk om brudd på taushetsplikt når det foreligger et lovfestet unntak. Om begrunnelsen for unntaket viser departementet til punkt 6.3.

I tillegg til at opplysningene ikke kan brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak, foreslås det å presisere i loven at slike opplysninger heller ikke skal kunne brukes som dokumentasjon i tilsynssaker som kan gi grunnlag for reaksjoner mot enkeltpersoner. Departementet legger videre vekt på at bevisforbudet er et av flere tiltak som bidrar til at inngrep i privatlivet ikke blir mer omfattende enn nødvendig, og som bidrar til å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser når det gjelder behandling av personopplysninger.

Til *Morten Walløe Tvedts* spørsmål, bl.a. om opplysninger som gis til Koronautvalget, kan medføre at opplysningene senere blir unntatt fra å være beviser for enten en straffesak eller en sivil sak, bemerker departementet at utvalget og de som gjør tjeneste eller arbeid for utvalget, ikke selv kan legge fram eller vitne om opplysningene for retten. Men dersom opplysningene tilkommer politiet eller en annen part i en annen sammenheng, må opplysningene kunne brukes på vanlig måte. Departementet legger for øvrig til grunn at enhver vil kunne benytte opplysninger i utvalgets rapport og andre offentlig tilgjengelige dokumenter til å vurdere om det kan være grunnlag for søksmål, f.eks. som følge av beslutninger som er fattet på ugyldig eller mangelfullt grunnlag.

Når det gjelder vurderingene helsepersonell og andre gjør av om de skal utlevere opplysninger til utvalget, vil dette ikke reguleres av lovforslaget § 5. Et eventuelt brudd på taushetsplikten fordi koronautvalget ikke hadde behov for opplysningene, vil i prinsippet kunne føre til en tilsynssak eller straffesak, men dette er neppe særlig aktuelt her, jf. drøftelsene i punkt 6.3.2 om dette spørsmålet.

10 Arkivering, arkivavgrensning og kassasjon

10.1 Forslaget i høringsnotatet

Høringsforslaget § 6 inneholdt bestemmelser om arkivavgrensning, arkivavlevering og kassasjon av koronautvalgets materiale. I høringsnotatet ble det gitt følgende redegjørelse for forholdet til arkivregelverket:

«Departementet viser til at personvernforordningen i artikkel 17 nr. 3 bokstav b fastsetter at den registrerte ikke kan kreve sletting av personopplysninger når behandling er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse. Dette omfatter for eksempel arkiveringsplikt.

Dokumenter som faller inn under arkiveringsplikten etter arkivlova og forskrift om offentlige arkiv, kan ikke kasseres. For andre dokumenter foreslår departementet å lovfeste at disse skal kasseres når utvalget har avsluttet sitt arbeid. Det vil derfor ikke være behov for å utarbeide egne kassasjonsregler for utvalget. Det forutsettes at utvalget vil ta kontakt med Arkivverket i forbindelse med avleveringen av arkivmaterialet.»

10.2 Høringsinstansenes syn

Arkivverket har kommet med innspill til forslaget og uttaler at de er positive til at avlevering og kassasjon er regulert i en egen bestemmelse. Det er gitt noen merknader til utformingen av bestemmelsen, da Arkivverket mener den kan misforstås: En henvisning til arkivlova trekkes fram som en mulig løsning.

«Lovforslagets § 6 andre ledd omtaler arkivplikten og kassasjon etter arkivloven.

Det er viktig å skille mellom kassasjon av arkiv med hjemmel i arkivloven § 9 og arkivavgrensning i tråd med arkivforskriften § 14 eller bevaringspåbudet etter arkivforskriften § 15.

Hva som skal arkivavgrenses etter § 14 er dokumentasjon som ikke er arkivpliktig. Dette skal holdes utenfor arkivet, eller fjernes fra

arkivet ved arkivavgrensning. Dokumentasjon som «kan kasseres» er som utgangspunkt arkivpliktig, men arkivlovens § 9 slår fast motsetningsvis at arkivmateriale kan kasseres, dvs. slettes eller destrueres, men bare dersom dette er hjemlet i arkivloven med forskrifter, eller Riksarkivaren har gitt særskilt samtykke til kassasjon.»

Videre påpeker Arkivverket at det er uklart om Koronautvalget skal utarbeide kassasjonsregler for arkivmaterialet:

«Etter arkivforskriften § 2 femte ledd fremgår hvilke regler i forskriften som gjelder direkte for utvalget «For offentlige utval som skal ha egne arkiv, gjeld føresegnene i § 6, § 7, § 12, § 14 til § 17 og § 19 til § 25 [...]»

Denne viser til arkivforskriften § 16 andre ledd hvor det fremgår at «Statlige organ skal utarbeide egne spesifiserte kassasjonsregler for fagsakene. Riksarkivaren kan krevje at det overordna organet samordnar arbeidet med slike reglar. Reglane gjeld ikkje før dei er godkjende av Riksarkivaren.»

Departementet skriver i høringen under punkt 4.7 «Dokumenter som faller inn under arkiveringsplikten etter arkivlova og forskrift om offentlige arkiv, kan ikke kasseres. For andre dokumenter foreslår departementet å lovfeste at disse skal kasseres når utvalget har avsluttet sitt arbeid. Det vil derfor ikke være behov for å utarbeide egne kassasjonsregler for utvalget. Det forutsettes at utvalget vil ta kontakt med Arkivverket i forbindelse med avleveringen av arkivmaterialet.»

Det er vår oppfatning at utvalget skal utarbeide kassasjonsregler for arkivmateriale som ikke skal arkivavgrenses, og at dette skal godkjennes av Riksarkivaren jf. arkivforskriften § 16. Arkivverket bistår gjerne med veiledning, slik at arkivloven overholdes, i god tid før avlevering.

At utvalget skal utarbeide kassasjonsregler fremgår ikke klart av utkastet § 6 og vi foreslår at bestemmelsen omformuleres.»

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Arkivverket stiller seg positive til forslaget om direkte avlevering av arkivmateriale fra utvalget til arkivdepot i § 6 første ledd andre punktum. Det vises til at dette er en noe annen løsning enn det som ellers følger av arkivforskriften § 21 fjerde ledd første punktum om at offentlige utvalg som danner eget arkiv, skal overføre det til oppdragsgiveren i ordnet stand. Videre uttales det:

«Avlevering fra oppdragsgiveren skal så skje etter reglene i arkivforskriften § 20. I praksis innebærer dette at det er det opprettende organ som avleverer arkivet til Arkivverket. Avlevering av arkivet gjør at arkivet skifter status og at Riksarkivaren overtar råderetten over arkivet jf. arkivloven § 10 fjerde ledd.

Det følger av arkivforskriften § 19 første punktum at Riksarkivaren fastsetter avleveringsplaner for statlig arkivmateriale i samråd med avleverende organ. Riksarkivaren kan etter dette gjøre avtale med det overordnede organet om direkte avlevering til arkivdepot.»

Datatilsynet er positive til at det inntas bestemmelser om hvilket organ som overtar materialet og behandlingsansvaret etter at utvalget er ferdige med sitt arbeid. Tilsynet uttaler videre:

«Vi ønsker å presisere at det på grunn av den store risikoen for innsamling av overskuddsinformasjon til utvalget, vil være nødvendig å gjøre vurderinger av hva som skal anses arkivverdig for fremtidig lagring. Departementet forutsetter at utvalget vil kontakte Arkivverket i forbindelse med overlevering av data, noe Datatilsynet støtter. Dette kan bidra til at å minimere risikoen for videre lagring av overskuddsinformasjon i form av personopplysninger.»

10.3 Departementets vurderinger

Departementet viderefører forslaget til § 6 i høringsforslaget. Det foreslås ikke å ta inn henvis-

ninger til arkivlova i lovteksten. Etter departementets vurdering framkommer skillet mellom arkivavgrensning og kassering tilstrekkelig klart og presist slik lovteksten er formulert.

Det vises til at det framkommer i første ledd at det skal gjennomføres en arkivavgrensning av utvalgets dokumentmateriale når utvalget har avsluttet sitt arbeid. Dette er i tråd med arkivforskriften § 14. Materiale som utvalget besitter, men som ikke omfattes av deres arkiv, skal da sorteres ut og holdes utenfor arkivmaterialet som skal avleveres. Det følger forutsetningsvis at materiale som ikke omfattes av utvalgets arkiv, er materiale som ikke er arkivpliktig.

Det følger videre av andre ledd at materiale som i utgangspunktet inngår i utvalgets arkiv, men som ikke skal arkiveres eller bevares etter reglene i arkivlova med tilhørende forskrifter, skal kasseres etter at utvalget har avsluttet sitt arbeid. Dette er materiale som i utgangspunktet inngår i utvalgets arkiver, men som arkivlova § 9 slår fast at kan kasseres dersom dette er hjemlet i arkivlova med forskrifter, eller Riksarkivaren har gitt særskilt samtykke til kassasjon. At materialet skal kasseres, innebærer som utgangspunkt at materialet tas ut og destrueres, jf. forskrift om utfyllende tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver § 7-2 bokstav j. Departementet påpeker at dette vil være materiale som ikke er omfattet av arkiveringsplikten etter arkivforskriften § 14 eller bevaringspåbudet i forskriften § 15, jf. forskriften § 16.

Departementet er enig i at det ut fra høringsnotatet punkt 4.7 er uklart om det skal utarbeides kassasjonsregler for utvalget. Departementet mener imidlertid at dette følger forutsetningsvis av arkivforskriften § 16, og vil ikke foreslå en omformulering av lovutkastet § 6. Det forutsettes at utvalget tar kontakt med Arkivverket angående opprettelsen av utvalgets arkiv, utarbeiding av bevarings- og kassasjonsplan og avleveringen av arkivet. Dette er også viktig for å minimere risikoen for videre lagring av overskuddsinformasjon, slik Datatilsynet påpeker i sitt høringssvar.

11 Tidsavgrensning for deler av loven

11.1 Forslaget i høringsnotatet

Etter høringsforslaget § 7 andre ledd skal «§§ 2 og 4 oppheves når utvalget har levert sin utredning». I høringsnotatet ble det gitt følgende redegjørelse for forslaget:

«Departementet foreslår at § 2, som regulerer utvalgets tilgang til opplysninger, og § 4, som regulerer behandling av personopplysninger, oppheves når utvalget har levert sin utredning.

Det vil være vanskelig å begrense utvalgets tilgang til opplysninger innenfor den perioden utvalget skal arbeide, og mulige begrensninger kan lede til at arbeidet ikke blir fullstendig.

Departementet viser til personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b, c og e hvor det følger av formålsbegrensningen i bokstav b at når formål eller delformål er oppfylt, skal personopplysningene ikke lenger behandles. Etter bokstav c om dataminimering skal behandling av personopplysninger være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for. Bokstav e omhandler lagringsbegrensning og fastsetter blant annet at personopplysninger skal lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte i lengre perioder enn det som er nødvendig for formålene som personopplysningene behandles for.»

11.2 Høringsinstansenes syn

Det har ikke kommet inn merknader under høringen som spesifikt gjelder dette forslaget i høringsnotatet.

11.3 Departementets vurderinger

Departementet foreslår at forslaget i høringsnotatet videreføres som § 8, men at det fastsettes at §§ 2 og 4 oppheves når Koronautvalget har avsluttet arbeidet sitt. Selv om det klare utgangspunktet er at utvalgets arbeid avsluttes når utredningen deres blir levert, kan det ikke utelukkes at det i slutfasen av arbeidet oppstår nye spørsmål som krever en særlig omtale, for eksempel i form av et tillegg til utredningen. Det vil da være svært uheldig om adgangen til å gi utvalget alle slags opplysninger som er nødvendig for dens arbeid, og utvalgets adgang til å behandle personopplysninger, ikke er i behold og eventuelt må fastsettes på nytt. Formuleringen «når utvalget har avsluttet sitt arbeid» er også brukt når det gjelder tidspunktet for avlevering og tilknyttet behandling av utvalgets dokumenter.

12 Forholdet til Grunnloven og menneskerettighetene

12.1 Grunnloven § 102 m.m.

12.1.1 Omtalen i høringsnotatet

I høringsnotatet ble det vist til at forslaget om å gi utvalget adgang til å innhente opplysninger innebærer et inngrep i enkeltindivers rett til privatliv, og det må derfor oppfylle de kravene som følger av Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 og SP artikkel 17, jf. punkt 3.9 ovenfor.

Departementet la i høringsnotatet til grunn at dersom forslaget til § 2 vedtas, vil det det foreligger en klar lovhjemmel for behandlingen, og dette kravet vil da være oppfylt. Videre viste departementet til at formålet med inngrepet er å evaluere offentlige myndigheters håndtering av covid-19-utbruddet og bidra til en forbedring av Norges framtidige beredskap og krisehåndtering, noe må anses å være et viktig og legitimt formål.

Om kravet om at inngrepet må være forholdsmessig, ble det i høringsnotatet sagt følgende:

«Neste spørsmål er da om inngrepet vil være et forholdsmessig inngrep for å nå dette formålet. Inngrepet skal ikke gå lenger enn det som er nødvendig for å oppnå formålet. Det må derfor vurderes om formålet også kan oppnås ved tiltak som er mindre inngripende overfor enkeltpersonene opplysningene gjelder.

Departementet mener at verken anonymisering eller samtykke vil være tilstrekkelig for å sikre utvalget tilgang til nødvendige opplysninger, jf. vurderingen ovenfor i punkt 4.1. Departementet anser derfor både anonymisering og samtykke som uegnet for å oppnå formålet.

For å ivareta personvernet og sikre at behandlingen av personopplysninger skjer på en trygghende måte, foreslår departementet at tilgangen på de taushetsbelagte opplysningene bare skal gjelde for en tidsbegrenset periode, fram til utvalget har levert sin utredning.

Departementet presiserer at det vil være en forholdsvis liten krets av personer som skal motta de taushetsbelagte opplysningene på

grunnlag av utvalgets arbeid, og at utvalget er underlagt en like streng taushetsplikt som avgiveren.

I avveiningen mellom hensynet til den som rammes av inngrepet, og de legitime formålene som begrunner inngrepet, må den samfunnsmessige betydningen av utvalgets arbeid tillegges stor vekt. Det gjelder blant annet kunnskapsbygging som kan ha en betydning for samfunnets samlede beredskap og krisehåndtering. Dette formålet sett i forhold til inngrepet med dets begrensninger er etter departementets vurdering forholdsmessig.»

Ut fra dette konkluderte departementet i høringsnotatet med at innhenting av de nevnte taushetsbelagte og sensitive personopplysningene ikke er i strid med Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 eller SP artikkel 17.

12.1.2 Høringsinstansenes syn

TV 2 AS mener at Grl. § 100, EMK art 10 og øvrige regler om (mer)innsyn må framheves og avveies tydeligere mot Grl. § 102, EMK artikkel 8 osv.

Medieorganisasjonene har gitt uttrykk for at forholdet til informasjonskravet i EMK artikkel 10 og Grunnloven § 100 også burde vært en del av avsnittene 3.8 og 4.6, som begge har tittelen Grunnloven og menneskerettighetene. Informasjonskravet er en del av ytringsfriheten og en menneskerett på lik linje som retten til privatliv. Det påpekes at dette har blitt lagt til grunn av Høyesterett og gjennom flere saker i EMD, (jf. HR-2015-2536-A, avsnitt 47, Gaskin mot Storbritannia (10454/83, 7 juli 1989, storkammer) avsnitt 52, og Guerra m.fl. mot Italia (14967/89, 19. februar 1998, storkammer), avsnitt 53. (I sistnevnte sak la EMD til grunn at et informasjonskrav i noen tilfeller kan følge av artikkel 8, se avsnitt 56–60.). Dette er også et klart utgangspunkt for ytringsfrihetskommisjonens vurderinger i kap. 11.2, NOU 2022: 9. Da er det uheldig og misvisende at departementet kun redegjør for retten til privatliv.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

12.1.3 Departementets vurderinger

Departementet viser til at forslaget om å gi utvalget adgang til å innhente opplysninger innebærer et inngrep i enkeltindivers rett til privatliv, og det må derfor oppfylle de kravene som følger av Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 og SP artikkel 17.

Departementet har vurdert høringsinnspillene og fastholder vurderingen i høringsnotatet om at lovforslaget ikke er i strid med Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 eller SP artikkel 17.

Når det gjelder vilkårene for å kunne tillate inngrep i personers rett til privatliv etter Grunnloven og menneskerettighetene, vises det til punkt 3.8 og den nærmere avveiningen som er gjort i høringsnotatet, omtalt i punkt 12.1.1.

Departementet bemerker spesielt at lovforslaget inneholder flere bestemmelser som skal sikre at inngrepet i privatlivet ikke blir mer omfattende enn nødvendig. Dette gjelder blant annet § 3 andre ledd om at de som får tilgang til taushetsbelagte opplysninger under arbeidet i eller for Koronautvalget, eller ved senere arbeid i arkivdepot, blir underlagt like streng taushetsplikt som avgiverorganet. Det vises til punkt 7.3.

Personopplysninger kan være gitt under forutsetning om konfidensialitet, og det er et relevant moment i forholdsmessighetsvurderingen. Etter departementets syn kan imidlertid dette ikke gjøre inngrepet uforholdsmessig. Departementet viser ellers til punkt 12 når det gjelder konfidensialitet og forholdet til Grunnloven § 97 for øvrig.

Lovforslaget § 2 gjelder også profesjonsbestemt taushetsplikt. For yrkesgrupper som prester, advokater og helsepersonell kan det foreligge særlige hensyn om fortrolighet eller lignende. Også dette er relevant i avveiningen av om inngrepet vil være forholdsmessig. Departementet kan imidlertid ikke se at den ulempen det vil kunne innebære for den enkelte at utvalget gis tilgang til slike opplysninger, generelt kan veie tyngre i forholdsmessighetsvurderingen enn utvalgets behov for tilgang til opplysningene. Dette vil etter departementets syn gjelde både ved vurderingen etter Grunnloven § 102, EMK artikkel 8 og SP artikkel 17. Det har også her blant annet betydning at de som får tilgang til opplysningene, selv er underlagt den samme taushetsplikten som avgiverorganet. Videre skal opplysninger anonymiseres dersom anonymiserte opplysninger vil være tilstrekkelig for at utvalget kan utføre sitt oppdrag, se punkt 6.3.2. Departementet viser i tillegg til at lovforslaget § 2 andre ledd ikke

oppstiller noen plikt til å gi taushetsbelagte opplysninger til utvalget.

Når det gjelder spørsmålet om forholdet til Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10, bemerker departementet at innskrenkninger i den retten enhver har til innsyn, kun kan gjøres i lov eller med hjemmel i lov, og kun dersom hensyn til personvern eller andre tungtveiende grunner gjør seg gjeldende, jf. Grl. § 100 femte ledd andre punktum.

Den taushetsplikten som i utgangspunktet skal gjelde for utvalgets medlemmer og andre som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget, er den samme som etter forvaltningsloven § 13 første ledd gjelder for alle som utfører tjeneste eller arbeid for forvaltningsorganer. Den strengere taushetsplikten som er foreslått i § 3 andre ledd, viderefører kun den taushetsplikten som gjelder for informasjonskilder som er undergitt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven. En slik videreføring av taushetsplikten for utvalget og alle som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget, vil ivareta de hensynene som ligger bak informasjonskildenes lovbestemte taushetsplikt, noe som er godt i samsvar med Grunnloven § 100 femte ledd andre punktum. For øvrig vises det til det som er sagt om dette emnet i høringsnotatet og omtalen ovenfor. Ut fra dette foreslår departementet at forslaget i høringsnotatet videreføres.

12.2 Grunnloven § 97

12.2.1 Omtalen i høringsnotatet

Om Grunnloven § 97 ble det gitt følgende redeleggelse i høringsnotatet:

«Det følger av Grunnloven § 97 at «[i]ngen lov må gis tilbakevirkende kraft». Bestemmelsen inneholder et generelt forbud mot å gi lover tilbakevirkende kraft til skade for borgerne. Kjerneområdet til bestemmelsen er vern mot lovgivning som knytter nye byrder til handlinger eller begivenheter som fant sted før lovendringene. Etter omstendigheter vil også inngrep i etablerte rettigheter og posisjoner med virkning fremover i tid kunne rammes.

Lovforslaget legger til rette for at utvalget skal få tilgang til taushetsbelagt informasjon som enkeltpersoner kan ha avgitt med en forventning om konfidensialitet. Utvalget vil være underlagt taushetsplikt etter forslaget § 3, og det foreslås i § 5 et forbud mot bruk av opplysninger som utvalget har mottatt som bevis i

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

senere straffesak eller i sivil sak. Det eventuelle inngrepet som lovforslaget vil gjøre i den enkeltes forventning om konfidensialitet, fremstår derfor som svært begrenset. Lovavdelingen har i en uttalelse 8. juni 2009 (JDLOV-2009-4068) vurdert forholdet til Grunnloven § 97 ved innføring av opplysningsplikt overfor et undersøkelsesutvalg uten hinder av taushetsplikt. Uttalelsen er inntatt som vedlegg nummer 2 til Innst. O. nr. 132 (2008–2009), og det vises til denne.»

12.2.2 Høringsinstansenes syn

Bortsett fra de innspillene som er nevnt under punkt 12.1.2, har det ikke kommet inn merknader under høringen som spesifikt går inn på Grunnloven § 97.

12.2.3 Departementets vurderinger

Departementet legger til grunn den forståelsen av forholdet til Grunnloven § 97 som det ble gitt uttrykk for i høringsnotatet.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

13 Lovens virkeområde på Svalbard og Jan Mayen

Departementet har i etterkant av høringen fått innspill om at det bør fastsettes at loven også skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen, bl.a. som følge av at tiltakene som ble iverksatt som følge av

koronapandemien, fikk konsekvenser også for disse områdene. Departementet foreslår derfor å fastsette i § 8 at loven skal gjelde på Svalbard og Jan Mayen.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

14 Endringer i voldserstatningsloven

Lov om erstatning fra staten til voldsutsatte (voldserstatningsloven) ble vedtatt av Stortinget 30. mai 2022. I forbindelse med stortingsbehandlingen av lovproposisjonen, Innst. 310 L (2021–2022), ble det truffet et anmodningsvedtak, jf. vedtak nr. 589, som lyder;

«Stortinget ber regjeringen fastsette i forskrift at det ikke skal løpe forsinkelsesrenter på statens regresskrav mot skadevolderen i voldserstatningssaker mens skadevolderen soner alminnelig fengselsstraff.»

For å kunne følge opp anmodningsvedtaket er det behov for en hjemmel i loven til å gi slik forskrift. Departementet foreslår at en slik lovhjemmel innføres i voldserstatningsloven § 11 *nytt tredje ledd*. Forskriftsbestemmelser gitt i medhold av denne hjemmelen vil gis virkning på alle saker etter den nye voldserstatningsloven fra loven trer i kraft.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

15 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget vil i liten grad ha økonomiske eller administrative konsekvenser. Kostnadene ved utvalgets arbeid dekkes innenfor Justis- og beredskapsdepartementets ordinære budsjettammer, og reglene om informasjonstilgang m.m. vil i seg selv i liten grad påvirke disse kostnadene. Utvalgets arbeid vil for øvrig trolig medføre en del innsynskrav i oversendte dokumenter og dokumenter som utvalget selv utarbeider, og ellers en del spørsmål og henvendelser. Dette vil bli håndtert innenfor de vanlige rammene til de organene som skal behandle de aktuelle kravene og øvrige henvendelsene, enten dette er utvalget selv eller andre, som Arkivverket eller departementet.

Når det gjelder forslaget om lovhjemmel i voldserstatningsloven § 11 tredje ledd, er dette en

oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 589. Lovforslaget innebærer en adgang til å fastsette forskrift om at det ikke skal løpe forsinkelsesrenter mens skadevolder gjennomfører fengselsstraff eller forvaring. Lovhjemmelen utløser i seg selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser. Dersom lovhjemmelen blir benyttet til å gi forskrift om at forsinkelsesrenter ikke skal påløpe, vil dette kunne medføre økonomiske konsekvenser for staten i form av tapte renteinntekter og administrative konsekvenser i forbindelse med etablering av en søknadsordning. Dette vil i så fall måtte vurderes i forbindelse med forskriftsfastsettelsen.

16 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Lov om informasjonstilgang for Koronautvalget m.m.

Til § 1

§ 1 fastsetter at formålet med loven er å sikre at det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget) får nødvendige opplysninger for å få utført sitt arbeid. Departementet viser til de generelle merknadene i punkt 5.3.

Til § 2

§ 2 første ledd fastsetter at enhver kan gi utvalget opplysninger som er nødvendige for utvalgets arbeid, uten hinder av taushetsplikt. Dette innebærer at utvalget kan gis tilgang til dokumenter både på de saksområdene som framgår av mandatet, og på andre saksområder, så langt det er nødvendig for utvalgets arbeid.

Bestemmelsen innebærer ingen plikt til å gi opplysninger til utvalget. I utgangspunktet er det opp til den som innehar opplysningene, om vedkommende vil gi utvalget tilgang til dem.

Fritaket fra taushetsplikt gjelder kun så langt informasjonen er nødvendig for utvalgets arbeid. Nødvendighetskriteriet i § 2 innebærer at det må vurderes om det er nødvendig for at utvalget skal kunne utføre sine oppgaver å gi tilgang til informasjon som inneholder taushetsbelagte opplysninger, eller om det er tilstrekkelig for utvalget å motta anonymiserte opplysninger. Nødvendighetsvurderingen skal foretas av den som har de aktuelle opplysningene utvalget ønsker tilgang til, på samme måte som ved andre vurderinger av om det skal gis innsyn. Utvalget vil i tillegg kunne bistå i vurderingen av om nødvendighetskravet er oppfylt. Dersom et dokument er utferdiget av et annet organ, kan det også være aktuelt å spørre om dette organets vurdering.

Fritaket fra taushetsplikt gjelder «enhver». Dette omfatter blant annet taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 og profesjonsbestemt taushetsplikt etter helsepersonelloven §§ 21 flg., verdi-

papirhandelloven § 10-5, finansforetaksloven § 16-2 og eiendomsmeglingsloven § 3-6. Dette omfatter også den taushetsplikten som forutsetningsvis følger av straffeloven § 211, straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5.

Andre ledd fastsetter at utvalget ikke kan pålegge noen å gi opplysninger etter første ledd. Dette er en ren presisering av det som ellers ville ha fulgt av første ledd, men departementet har kommet til at det er mest hensiktsmessig at dette går fram direkte av loven. Et pålegg om forklaring overfor utvalget kan imidlertid komme fra andre, for eksempel gjennom instruksjer. For øvrig presiserer departementet at dette ikke medfører noen forskjell fra det som gjaldt for Koronakommisjonen. Heller ikke der forelå det noen forklaringsplikt.

Departementet viser ellers til de generelle merknadene i punkt 6.3.

Til § 3

Paragrafen regulerer taushetsplikten til utvalget og andre som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget. Dette kan for eksempel være en ekstern utreder som ikke inngår i det vanlige sekretariatet, men også noen som utfører rent praktiske oppgaver som levering, transport osv., og som gjennom dette blir kjent med taushetsbelagte opplysninger.

Det følger av § 3 første ledd første punktum at forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelder for utvalget. Etter første ledd *andre punktum* gjelder likevel ikke forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 for utvalget og de som utfører arbeid eller tjeneste for utvalget. Utvalget kan derfor ikke gi påtalemyndigheten eller kontrollmyndigheter taushetsbelagte opplysninger om lovbrudd ut fra allmenne hensyn.

Etter § 3 *andre ledd første punktum* kan utvalget og andre som utfører arbeid eller tjeneste for utvalget, også få en strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningslovens generelle regler. I tilfeller der utvalget eller andre som utfører arbeid eller tjeneste for utvalget, mottar opplysninger som er underlagt strengere regler

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

om taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, vil den strengere taushetsplikten også gjelde for utvalget eller den som ellers blir kjent med opplysningene. Dette kan for eksempel handle om at taushetsplikten omfatter flere opplysninger, at det er en snevrere adgang til å dele opplysningene med andre, eller at taushetsplikten gjelder for en lengre periode. Etter andre ledd *andre punktum* skal en slik eventuell strengere taushetsplikt også gjelde etter at materialet er avlevert til arkivdepot. De som utfører arbeid eller tjeneste for arkivdepotet, vil således ha samme taushetsplikt for slike opplysninger som de som utfører arbeid eller tjeneste for utvalget.

Den som krenker taushetsplikten etter § 3, kan straffes etter straffeloven §§ 209 og 210.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 7.3.

Til § 4

Paragrafen regulerer utvalgets behandling av personopplysninger. Bakgrunnen for dette er at utvalget i sitt arbeid vil behandle en rekke personopplysninger uten samtykke fra dem opplysningene gjelder.

Første ledd fastsetter at utvalget har grunnlag til å behandle de personopplysningene som er nødvendige for formålet med utvalgets arbeid, uten samtykke fra dem opplysningene gjelder, og at hjemmelen omfatter særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 og personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter forordningen artikkel 10.

Andre ledd gjør unntak fra den registrertes rett til innsyn i personopplysningene om vedkommende etter personvernforordningen artikkel 15. Bestemmelsen sier at den registrertes rett til innsyn ikke gjelder «dersom det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn». Utvalgets forholdsmessighetsvurdering skal være i samsvar med det som gjelder for vitenskapelige forskningsformål, jf. Prop. 56 LS (2017–2018) punkt 38.1 under merknadene til § 17, hvor det blant annet uttales at «i forholdsmessighetsvurderingen inngår ikke bare den enkelte innsynsbegjæringen; også den samlede mengden av innsynsbegjæring og potensielle innsynsbegjæring kan tas i betraktning».

Bestemmelsen medfører ingen begrensning i den registrertes rett til å klage og bruke rettsmidler etter personvernforordningen kapittel 8. Klageinstansen ved klage over avslag på innsynskrav fra de registrerte er Datatilsynet.

Tredje ledd første punktum fastslår at utvalget er behandlingsansvarlig fram til utvalget har avsluttet sitt arbeid, og tredje ledd *andre punktum* at arkivdepotet (dvs. Arkivverket) er behandlingsansvarlig for materiale som avleveres til dem. Tredje ledd er kun en presisering og medfører ikke endringer sammenlignet med det som gjaldt for Koronakommisjonen. Etter at § 4 oppheves, vil arkivdepot i utgangspunktet fremdeles være behandlingsansvarlig for materiale som er avlevert dit, med mindre noe annet er særlig bestemt.

Departementet viser ellers til de generelle merknadene i punkt 8.3.

Til § 5

Bestemmelsen i § 5 fastsetter at opplysninger som utvalget har mottatt i medhold av § 2, ikke kan brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak, eller som dokumentasjon i tilsynssaker som kan gi grunnlag for reaksjoner mot enkeltpersoner. At opplysninger ikke kan brukes som dokumentasjon i tilsynssaker som kan gi grunnlag for reaksjoner mot enkeltpersoner, er kun en presisering og ingen endring sammenlignet med det som gjaldt etter loven om informasjonstilgang Koronakommisjonen. Heller ikke opplysninger som ble gitt til Koronakommisjonen, kan brukes på en slik måte. Bestemmelsen er rettet mot utveksling av opplysninger mellom utvalget og tredjepersoner som gir opplysninger til utvalget. Den går foran de generelle bevisreglene i tvisteloven og straffeprosessloven, noe som blant annet innebærer at unntakene fra bevisforbudet i tvisteloven § 22-3 annet og tredje ledd og de tilsvarende unntakene i straffeprosessloven § 118 ikke kommer til anvendelse.

Departementet viser ellers til omtalen i punkt 9.1.

Til § 6

Etter § 6 *første ledd* skal Koronautvalgets arkivmateriale avleveres til arkivdepot når utvalget har avsluttet sitt arbeid. Dette er en noe annen løsning enn det som ellers følger av forskrift om offentlige arkiv § 21 fjerde ledd første punktum, der det heter at offentlige utvalg som danner eget arkiv, skal overføre arkivet til oppdragsgiveren i ordnet stand når arbeidet er avsluttet.

Etter § 6 første ledd *første punktum* skal det gjennomføres arkivavgrensning av utvalgets dokumentmateriale når utvalget har avsluttet arbeidet sitt. Dette innebærer at materiale som ikke inngår i utvalgets arkiv, skal skilles ut og

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

fjernes, og det skal gjøres før arkivet avleveres. Etter første ledd *andre punktum* skal så materiale som omfattes av arkiveringsplikten, avleveres til arkivdepot. Avleveringen til arkivdepot skal skje i samsvar med reglene i arkivlova og forskrift om offentlege arkiv.

§ 6 *andre ledd* fastsetter at materiale som i utgangspunktet inngår i utvalgets arkiv, men som ikke skal arkiveres eller bevares etter reglene i arkivlova med tilhørende forskrifter, skal kasseres etter at utvalget har avsluttet sitt arbeid. Dette vil være materiale som ikke er omfattet av arkivavgrensningen etter forskrift om offentlege arkiv § 14 eller bevaringspåbudet i forskriften § 15, jf. forskriften § 16.

Departementet viser ellers til de generelle merknadene i punkt 10.3.

Til § 7

Første punktum slår fast at departementet er klageinstans ved klager på utvalgets avgjørelser etter offentleglova. Etter *andre punktum* gjelder det samme for avgjørelser etter offentleglova som gjelder utvalgets arkiv etter at arkivet er avlevert til arkivdepot. Med «departementet» menes det departementet som har satt ned utvalget og har det overordnede administrative ansvaret, altså Justis- og beredskapsdepartementet eller det departementet som senere eventuelt overtar ansvaret for saksfeltet.

Det følger også av offentlegforskrifta § 11 første ledd at det administrativt overordnede organet, som for utvalget er Justis- og beredskapsdepartementet, er klageinstans for utvalgets avgjørelser etter offentleglova. Dette tas imidlertid med også i loven her for å tydeliggjøre at det samme departementet er klageinstans både mens utvalgets arkivmateriale er hos utvalget, og etter at det er avlevert til arkivdepot. Utgangspunktet ville ellers være at arkivdepotets overordnede departement ble klageinstans for avgjørelser som treffes etter avleveringen.

Departementet viser ellers til de generelle merknadene i punkt 7.3.7.

Til § 8

Etter § 8 gjelder loven også på Svalbard og Jan Mayen.

Departementet viser til de generelle merknadene i punkt 13.

Til § 9

§ 7 *første ledd* fastsetter at loven skal tre i kraft straks.

§ 7 *andre ledd* fastsetter at lovens §§ 2 og 4 skal oppheves når utvalget har avsluttet arbeidet sitt. Departementet viser her til omtalen av høringsnotatet i punkt 11.1 og merknadene i punkt 11.3.

Til § 10

Det foreslås i § 10 å innta en forskriftshjemmel i voldserstatningsloven § 11 *nytt tredje ledd*, der Kongen gis myndighet til å gi forskrift om at det ikke skal løpe forsinkelsesrenter på statens regresskrav mens skadevolderen gjennomfører fengselsstraff eller forvaring. Det følger av SI-loven § 7 at «For krav hvor det ikke i lov eller forskrift er bestemt at det påløper rente, avgift, gebyr eller tilsvarende ved forsinket betaling, påløper det forsinkelsesrente lik den til enhver tid gjeldende rente fastsatt i forskrift med hjemmel i lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd første punktum.» Formålet med forskriftshjemmelen er å kunne gi et unntak fra statens krav om forsinkelsesrenter for skadevoldere som gjennomfører fengselsstraff eller forvaring, og som er fratatt muligheten til å ha inntekt. Forslaget er en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 589 gitt i Innst. 310 L (2021–2022), og det er begrunnet i rehabiliteringshensyn for straffedømte. Kongen gis også myndighet til å fastsette saksbehandlingsregler, for eksempel om fritak for forsinkelsesrenter nødvendigvis søknad fra skadevolder.

Departementet viser for øvrig til de generelle merknadene i punkt 14.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel), i samsvar med et vedlagt forslag.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

Forslag

til lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

§ 1 *Formålet med loven*

Loven skal sikre at det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), oppnevnt av Kongen i statsråd 29. april 2022, får tilgang til nødvendige opplysninger for å få utført sitt arbeid i henhold til mandatet, og å gi utvalget adgang til å behandle disse opplysningene.

§ 2 *Opplysninger til utvalget*

Enhver kan uten hinder av taushetsplikt gi Koronautvalget opplysninger som er nødvendige for utvalgets arbeid.

Utvalget kan ikke pålegge noen å gi opplysninger etter første ledd.

§ 3 *Taushetsplikt*

Medlemmene i Koronautvalget og enhver som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 g. Forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 gjelder ikke.

Når personer som nevnt i første ledd mottar opplysninger som er undergitt strengere regler om taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal de strengere reglene gjelde. Det samme gjelder etter at materialet har blitt avlevert til arkivdepot.

§ 4 *Behandling av personopplysninger*

Koronautvalget kan behandle personopplysninger som er nødvendige for formålet med utvalgets arbeid uten samtykke fra dem opplysningene gjelder, også personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

Retten til innsyn etter personvernforordningen artikkel 15 gjelder ikke dersom det vil kreve en uforholdsmessig stor innsats å gi innsyn.

Utvalget er behandlingsansvarlig fram til utvalget har avsluttet sitt arbeid. Arkivdepot er behandlingsansvarlig for materiale som avleveres til dem.

§ 5 *Forbud mot bruk av opplysninger som bevis i senere straffesak eller sivil sak*

Opplysninger som Koronautvalget har mottatt i medhold av § 2, kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak, eller som dokumentasjon i tilsynssaker som kan gi grunnlag for reaksjoner mot enkeltpersoner.

§ 6 *Avlevering og kassasjon av dokumenter*

Når Koronautvalget har avsluttet sitt arbeid, skal det gjennomføres arkivavgrensning av utvalgets dokumentmateriale. Materiale som omfattes av arkiveringsplikten eller bevaringsplikt etter reglene i arkivlova med forskrifter, skal avleveres til arkivdepot.

Materiale som ikke skal arkiveres eller bevares, skal kasseres.

§ 7 *Klageinstans etter offentleglova*

Ved klager på utvalgets avgjørelser etter offentleglova, er departementet klageinstans. Det samme gjelder for klager på avgjørelser etter offentleglova som gjelder utvalgets arkiv etter at arkivet er avlevert til arkivdepot.

§ 8 *Lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen*

Loven gjelder på Svalbard og Jan Mayen.

§ 9 *Ikrafttredelse og opphør*

Loven trer i kraft straks.

§§ 2 og 4 oppheves når utvalget har avsluttet sitt arbeid.

Lov om informasjonstilgang m.m. for det uavhengige utvalget som skal evaluere myndighetenes håndtering av covid-19-pandemien samlet sett, og i tillegg evaluere omikronhåndteringen i perioden fra 1. november 2021 til mai 2022 (Koronautvalget), og endringer i voldserstatningsloven (ny forskriftshjemmel)

§ 10 *Endringer i annen lov*

Fra den tiden loven trer i kraft, gjøres følgende endring i lov 17. juni 2022 nr. 57 om erstatning fra staten til voldsutsatte:

§ 11 nytt tredje ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om at det ikke skal løpe forsinkelsesrenter på statens regreskrav mens skadevolderen gjennomfører fengselsstraff eller forvaring, nærmere vilkår for når forsinkelsesrenter ikke skal løpe, og hvilke saksbehandlingsregler som skal gjelde.

